

1927 | 28

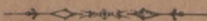
Rek. Komp.

PAŃSTWOWE GIMNAZJUM I.

TYPU KLASYCZNEGO DAWNEGO

IM. WINCENTEGO POŁA

W TARNOPOLU

SPRAWOZDANIE

DYREKЦИИ ZA ROK SZKOLNY

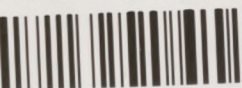
1927 | 28.

NAKŁADEM WŁASNYM.

TARNOPOL 1928.

Odbito w drukarni pospiesznej W. Krella w Tarnopolu, Mickiewicza 41.

1002682018

1927/28

Dziesięciolecie szkoły

1918—1928.

1. Tok nauki.

Dnia 5 listopada 1918 r. Delegat dla Galicji Ministerstwa W. R. i O. P., Dr. Zoll, wydał reskrypt do wszystkich polskich szkół elementarnych, średnich i zawodowych, który ogłoszony najpierw w dziennikach krakowskich dnia 8 listopada, a następnie w Dzienniku Urzędowym Rady Szk. Kr. dnia 15 grudnia 1918, nie doszedł do wiadomości dyrekcji szkół średnich w znacznej części byłej Galicji wschodniej, a jeżeli nawet doszedł, nie mógł być wykonany z powodu wypadków politycznych, których widownią stała się ta część Rzeczypospolitej.

Nie mogło być wykonane rozporządzenie, by „w najbliższym czasie urządzić w każdej szkole uroczyste nabczeństwo dziękczynne i pochwalne, kończące się odśpiewaniem przez młodzież i nauczycieli hymnu narodowego „Boże, coś Polskę“. Nie mógł się odbyć uroczysty poranek, na którym „dyrektor, względnie ktoś z nauczycieli miał wy tłumaczyć młodzieży doniosłe znaczenie złączenia wszystkich ziem polskich w jedno wolne państwo“.

Przez cały czas inwazji rosyjskiej Zakład nieczynny, reaktywowany został dopiero z dniem 1 września 1918 r., lecz nauka odbywała się w budynku gimnazjum i., gdyż własny budynek po ustąpieniu Rosjan zajęty był przez wojska austriackie.

Rok ten jednak nie sprzyjał nauce.

Z powodu szerzącej się epidemii grypy nauka musiała być zawieszoną 18 października.

Dnia 1 listopada 1918 przeszedł Tarnopol pod rządy okupacyjne ruskie. Usiłowaniom dyrektorów szkół średnich udało się uzyskać od komisarza powiatowego Salwickiego pozwolenie na podjęcie nauki, która trwała... 2 dni, poczem została zawieszoną z nakazu ruskich władz wojskowych.

Dnia 10 stycznia 1919 usunięto z zajmowanego stanowiska dotychczasowego kier. Zakładu, ś. p. prof. Józefa Kurcza, z powodu, iż nie chciał złożyć - jak i inni profesorowie - ślubowania władzy okupacyjnej, a kierownictwo oddano gr.-kat. katechecie

Zakładu, ks. Aleksandrowi Koreńcowi, który je sprawował do 1 czerwca 1919, t. j. do dnia, w którym wojska polskie pod dowództwem generała Sikorskiego zajęły Tarnopol i oswobodziły znaczną część b. wschodniej Galicji po Czortków.

Kiedy 15 czerwca wojska polskie pod naporem przeważających sił nieprzyjacielskich poczęły się wycofywać na zachód, i Tarnopol musiał być oddany, wielu Polaków, wśród nich zastępy młodzieży gimnazjalnej wstępowały do bataljonu tarnopolskiego, podążając do Lwowa.

Rada Szk. Kr. złożyła w IV gimnazjum we Lwowie Komisję egzaminacyjną dla uczniów szkół średnich z Tarnopola pod przewodn. ś.p. prof. Karczka. W skład komisji weszli: ś.p. Bigda Józef, Fyda Stanisław, Haber Wendelin, Dr. Heilpern Aron, ks. Klementowski Leopold, Klimek Andrzej, Dr. Oliński Henryk, Łafin Bolesław. Przed tą Komisją składali uczniowie, którzy uszli do Lwowa, egzamin roczny w dniu 17 czerwca 1919.

Dnia 15 lipca 1919 wojska generała Hallera wkroczyły do Tarnopola. Rozgromione oddziały ruskie wycofały się za Zbrucz. Uchodźcy powrócili do swoich domów. Dalsze przeto egzaminy roczne odbywały się już w Tarnopolu w dniach 27, 28, 29 lipca, a następnie 4, 5 i 6 września. Piśmienny egzamin dojrzałości odbył się 21, 22 i 23 lipca, a ustny 24 i 25 lipca. W ten sposób przeszło $\frac{2}{3}$ z zapisanych do Zakładu uczniów nie straciło roku i uzyskało promocję do następnej klasy.

Nauka, w roku szkolnym 1919/20 rozpoczęta dnia 10 września (w budynku gimnazjum II), bez przeszkód trwała do końca.

Po wakacjach naukę można było podjąć (ciągle jeszcze w budynku gimnazjum II), dopiero 28 października 1920, po ustąpieniu bolszewików, którzy zajęwszy Tarnopol 27 lipca 1920, pozostali w nim do 20 września.

Odtąd żadne wstrząśnienie nie przerwało spokojnego toku nauki. Rok szkolny 1920/21 rozpoczął się już we własnym budynku, jako tako wewnątrz odrestaurowanym.

2. Zmiany programu naukowego.

Ostatni plan naukowy, obowiązujący w gimnazjach galicyjskich z chwilą wybuchu wielkiej wojny, wprowadzony rozporządzeniem c. k. Rady szkolnej Krajowej z dnia 2 sierpnia 1909, oparty był w przeważnej części na t. zw. planie normalnym, wydanym dla gimnazjów austriackich rozporządzeniem ministerjalnem z dnia 20 marca 1909. Dokonało ono rewizji, a nawet częściowej zmiany planu nauki z roku 1900. Wątku i linii wytycznych do rewizji planu dostarczył rozwój nauki i dydaktyki w pierw-

szem dziesięcioleciu dwudziestego wieku, a w niemałej mierze obrady ankiety, która w r. 1903 odbyła się w Ministerstwie Wyznań i Oświaty w sprawach szkół średnich.

Rezultatem tych wszystkich czynników było: 1) stwierdzenie, że odstępować od zaradniczych podstaw organizacji gimnazjum, wypróbowanych w długim przeciągu ostatnich lat sześćdziesięciu, stanowczo niema potrzeby; 2) uznanie konieczności utrzymania bez zmiany istotnego charakteru humanistycznego gimnazjum.

Z drugiej jednak strony, ze względu na potrzeby ogólnego wykształcenia uczniów, zgodnie z wynikami wiedzy współczesnej postanowiono silniej uwydatnić przedmioty realistyczne.

Do przedmiotów obowiązkowych (tam, gdzie na to stosunki miejscowe pozwalały) zaliczono w planie także naukę rysunku odrębnego i gimnastyki.

Pożądane uzupełnienia w planie naukowym przeprowadzono dzięki znacznym uproszczeniom materiału naukowego przez usunięcie rzeczy przestarzałych, albo nieprzydatnych ze względów dydaktycznych, albo takich szczegółów, które nie mają znaczenia dla ujęcia przedmiotu w organiczną całość.

Do podniesienia rezultatów nauki zdążał plan przez położenie nacisku na przyswajanie materiału zapomocą pracy uczniów w szkole. Środkiem do obudzenia zajęcia, a tem samem do ułatwienia nauki miało być silniejsze uwydatnienie lektury i większa swoboda w jej doborze, zwłaszcza w językach klasycznych; dalej nacisk położony na samodzielność pracy uczniów w przedmiotach matematyczno-przyrodniczych i nawiązanie materiału nauki i ćwiczeń z zakresu tych przedmiotów do rzeczywistego życia.

Oto myśli przewodnie, przyświecające nowemu planowi nauki, który wszedł w życie z początkiem roku szkolnego 1909/10 w niższem gimnazjum i w kl. V-ej, w następnych zaś latach wprowadzony był do klas wyższych tak, że począwszy od roku szkolnego 1912/13 uczono już we wszystkich klasach podług planu.

Po rozpadnięciu się Austrii wydał Delegat Ministerstwa W. R. i O. P. reskryptem z dnia 5 listopada 1918 pierwsze ogólne zarządzenia celem natychmiastowego wprowadzenia w życie niezbędnych zmian w nauczaniu w szkołach polskich na obszarze dawnej Galicji. Utrzymując w mocy wszystkie plany nauczania, reskrypt wprowadzał w szkołach średnich na miejsce historii, geografii i statystyki monarchji austriacko-węgierskiej odpowiednie przedmioty, dotyczące Polski i Rusi. Z „Wypisów“ polskich kazał „pomijać te ustępy, których celem było budzenie w młodzieży poczucia przynależności do państwa austriackiego“.

Zatrzymywał także dotychczasowe instrukcje pedagogiczno-dydaktyczne, przy ich stosowaniu jednak polecał szczególnie nacisk położyć na następujące zasady:

- a) „należy kształcić w młodzieży uczucie miłości Ojczyzny;
- b) należy również kształcić poczucie tolerancji religijnej i narodowościowej, by w przyszłości żaden obywatel Polski nie czuł się obcym w naszym organizmie państwowym;
- c) budzić i utrwać w młodzieży siłę woli, hart duszy i poczucie obowiązku;
- d) rozwijać karność, bez której niema prawdziwej wolności i która tem samem musi zapanować w wolnej Polsce;
- e) wychowaniu fizycznemu zapewnić należy w podziale zajęć szkolnych miejsce odpowiednie do jego wielkiej wagi;
- f) nie męczyć i nie nużyć abstrakcjami, oderwanymi od życia definicjami i pojęciami oraz suchymi formułkami, które zbyt często spotyka się w podręcznikach szkolnych, opartych na dawnych wzorach niemieckich. Indukcja i leureza powinny być podstawą metody nauczania, środkami do pobudzania samodzielności i zainteresowania uczniów przedmiotem“.

Opierając się na treści tego reskryptu, Rada szkolna Krajowa po wysłuchaniu opinii fachowych Kół nauczycielskich wydała 5 sierpnia 1919 okólnik „w sprawie przystosowania planów naukowych do zmienionych stosunków, poczynwszy od roku szkolnego 1919/1920 aż do dalszego zarządzenia“.

Jak już z nagłówka okólnika wynika, nie był to wcale nowy plan, ale dawny austriacki, przystosowany tylko do nowych potrzeb, a przede wszystkim do zmienionego charakteru szkoły w wolnym państwie polskim. Przedmioty więc, które o tym charakterze stanowią, musiały zająć dominujące stanowisko. „Nauka języka ojczystego — czytamy w planie — winna być ośrodkiem, około którego skupiać się ma czynność wychowawcza i naukowa w szkołach średnich“. W klasie I miał nauczyciel użyć jednej godziny w tygodniu na przerabianie znajdujących się w „Czytaniach“ lub w „Wypisach“ ustępów traktujących o Polsce.

Zadaniem nauki literatury w wyższym gimnazjum miało być „poznanie gruntowne ideałów, jakie żyły w duszy natchnionych poetów narodowych“.

Obok nauki języka i literatury ojczystej wybitne miejsce w kształceniu młodzieży zajęła nauka dziejów, zwłaszcza polskich. „Podobnie jak przy lekturze wzorów literackich podkreślać winni nauczyciele i uwydatniać jaśniejsze momenty z przeszłości Polski, budzące wiarę i ufność w twórczą moc narodu“.

W planie naukowym dziejów powszechnych i polskich wprowadzono dwie zmiany zasadnicze: a) na stopniu niższym

przesunięto naukę dziejów Polski z kl. I do III i IV, b) przesunięto początek pragmatycznego nauczania historii z kl. IV do V

W klasie VIII wprowadzono naukę o Polsce współczesnej.

W klasie IV miejsce geografji austrjacko - węgierskiej monarchji zajęła geografja ziem Polski, Węgier i krajów słowiańskich, które należały do byłej monarchji austro-węgierskiej

W nauce języków klasycznych, zwłaszcza przy lekturze autorów, polecał plan zwracać szczególną uwagę na te momenty z życia i kultury starożytnych narodów, które pozwalają nam lepiej rozumieć życie nowoczesne w przeróżnych jego przejawach; „przy każdej zaś sposobności uwydatniać wpływ literatur klasycznych na kulturę polską, na rozwój naszego języka i literatury“.

Ogólny plan nauki w zakresie nauk przyrodniczych pozostał niezmienny, należało tylko wysunąć na plan pierwszy szczególne uwzględnienie przyrody, produktów i zjawisk geologicznych ziem Polski.

Plan innych przedmiotów pozostał niezmienny.

Język niemiecki poniósł klęskę. Początki nauczania tego przedmiotu przesunięto z klasy I-ej do drugiej, dotychczasową zaś liczbę godzin (33) języka niemieckiego znacznie zmniejszono do 22.

Zwiększono wydatnie liczbę godzin języka polskiego z 26 na 33.

Nieznacznego uszczerbku w ilości godzin doznały języki starożytne: straciły po 1-ej godzinie w klasie III. Ogólna liczba godzin języka łacińskiego wynosiła odtąd 45, języka greckiego 27.

Liczbę godzin nauki rysunków odręcznych w gimnazjach klasycznych pomnożono w klasie I do 3 (przedtem 2).

Liczbę godzin nauki gimnastyki w gimnazjach klasycznych w klasie I można — czytamy w planie — podwyższyć o jedną tam, gdzie do tego istnieją odpowiednie warunki, a w tym wypadku te trzy godziny podzielić można na lekcje po półtora godziny.

Dla dokładniejszego uwidocznienia różnic, jakie zaszły w rozkładzie godzin między dawniejszym planem austrjackim a nowym, ułożonym na okres przejściowy, podaje się obok dwie tabelki.

Nową organizację szkolnictwa średniego w Małopolsce przeprowadziło Ministerstwo W. R. i O. P. z początkiem r. szkolnego 1920/21, wprowadzając nowe plany naukowe w trzech klasach niższych, stanowiących t. zw. podbudowę. W następnych latach reforma miała objąć wyższe klasy gimnazjów, zróżnicowanych na 4 typy tak, że w roku szkolnym 1925/26 wszystkie klasy zorganizowane zostały według nowych planów.

I. ROZKŁAD GODZIN

według planu austriackiego dla gimnazjów galicyjskich.

PRZEDMIOT	K L A S A								RAZEM
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Religia	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Język wykładowy	3	4	3	3	3	3	3	4	26
Język łaciński	6	6	6	6	6	6	5	5	46
Język grecki	—	—	5	4	5	5	4	5	28
Język niemiecki	5	4	4	4	4	4	4	4	33
Historja	2	2	2	2	3	3	4	3	21
Geografja	2	2	2	2	1	1	—	—	10
Matematyka	3	3	3	3	3	3	3	2	23
Nauki przyrodnicze	2	2	—	—	3	2	—	—	9
Fizyka i chemja	—	—	2	3	—	—	4	3	12
Propedeutyka filozof.	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Rysunki	2	2	2	2	—	—	—	—	8
Kaligrafja	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Gimnastyka i zabawy	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Drugi jęz. kraj. (wzgl. obow.)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(1)	(2)	(2)	(15)
RAZEM	30	29	33	33	32	31	32	32	252

II. Rozkład godzin na okres przejściowy

(według rozporz. Rady Szkolnej Krajowej z dnia 5 sierpnia 1919).

PRZEDMIOT	K L A S A								Razem
	I	II	IIi	IV	V	VI	VII	VIII	
Religja	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Język ojczysty	5	4	4	4	4	4	4	4	33
Język łaciński	6	6	5	6	6	6	5	5	45
Język grecki	—	—	4	4	5	5	4	5	27
Język niemiecki	—	4	3	3	3	3	3	3	22
Historja	—	2	2	2	3	3	3	4	19
Geografja	3	2	2	2	1	2	1	2	13
Matematyka	3	3	3	3	3	3	3	2	23
Nauki przyrodnicze	3	2	—	—	3	2	—	—	10
Fizyka i chemja	—	—	3	2	—	—	4	3	12
Propedeut. filozof.	—	—	—	—	—	—	1(2)	2	3(4)
Rysunki	3	2	2	2	—	—	—	—	9
Kaligrafja	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem	26	27	30	30	30	30	30	30	233
Razem	3	2	2	2	2	2	2	2	17
Razem	29	29	32	32	32	32	32	32	250

Typ dotychczasowy (dawny klasyczny, przystosowany do zmienionych stosunków) zatrzymało 15 gimnazjów w Małopolsce, wśród nich Gimnazjum I w Tarnopolu. W tych gimnazjach plan nie uległ zasadniczym zmianom do końca roku szk. 1922/23.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 21 sierpnia 1923 L. 6855/II zatwierdziło nowy program dla gimnazjów klasycznych dawnego typu.

Od roku szkolnego 1923/24 nowy program wprowadzony został w kl. I—III. Dostosowano go w znacznej mierze do planu podbudowy. Początki języka greckiego przesunięto z klasy III do IV. Dla obcego języka nowożytnego i historii miał obowiązywać program ministerjalny (t. j. dla podbudowy), Nauka pisma, gymnastyki, śpiewu, wprowadzonego po raz pierwszy jako przedmiot obowiązkowy, rysunków i pracy ręcznej miała się odbywać według programu podbudowy, względnie programu dla wydziału klasycznego nowego typu; przy rysunkach i pracy ręcznej odnośne godziny należało podzielić między te przedmioty, traktując je jednak łącznie.

Naukę przyrody złączono z nauką fizyki, a jako przykłady rozwinięcia odpowiednich punktów programu tego przedmiotu miały posłużyć odnośne wskazówki przy programie dla fizyki i przyrodoznawstwa w podbudowie nowych typów.

Jedynie nauka łaciny, obowiązująca od klasy I (z liczbą godzin w kl. II zredukowaną o jedną), nadawała temu typowi odrębne piętno, różniące go zasadniczo od podbudowy innych typów.

Ogólna liczba godzin w kl. I w porównaniu z planem dawniejszym wzrosła o 2. Rysunkom połączonym z pracą ręczną wyznaczono o 1 godzinę więcej, kaligrafji 2 godziny, nauce śpiewu 2 godziny, gimnastykę zredukowano do 2 godzin, i godzinę straciła geografia, jedną zyskała matematyka.

Nauka przyrody łącznie z fizyką straciła jedną godzinę, zato w kl. II-giej zdobyła 4 godziny, co w związku z dwiema godzinami śpiewu przyczyniło się do powiększenia dawniejszej liczby godzin o 3. (razem 32).

Klasa III zatrzymała dawną liczbę godzin (32) Cztery godziny, zyskane z powodu przesunięcia greki do kl. IV, rozebrano w ten sposób: obcy język nowożytny zyskał jedną godzinę, przyroda z fizyką jedną. Reszta poszła na śpiew.

Klasy IV—VIII w pierwszym roku wprowadzenia nowego programu odbywały naukę według dawnego planu austriackiego, zmodyfikowanego okólnikiem z r. 1919.

W roku szkol. 1924/25 nowy program objął klasę IV. Wprowadzenie nauki języka greckiego w wymiarze 6 godzin tygodniowo, zniesienie 2 godzin fizyki i chemji, to zmiany w stosunku

do dawnego planu, które odrazu rzucają się w oczy.

Rok szkolny 1925/26 w rozwoju gimnazjum klasycznego dawnego przyniósł dwie ważne zmiany. W tym roku nowy plan wprowadzony został do kl. V-ej, a równocześnie z powodu zarządzonej redukcji godzin i materiału naukowego doznał pewnej zmiany, nie tylko w kl. V-ej, ale i od I-ej do V-ej.

Nauka w klasach VI—VIII prowadzona była według planu przejściowego. Przedsięwzięta przez Ministerstwo praca nad rewizją programów gimnazjum wyższego nie była wtedy jeszcze ukończoną. Chcąc zaradzić doraźnie niedomaganiom, wynikającym ze zbyt wielkiej ilości godzin tygodniowych nauki i z przeładowania materiałem niektórych przedmiotów, wydał ówczesny minister W. R. i O. P., St. Grabski, rozporządzenie dat. dnia 17 lipca 1925, które wprowadzało w gimnazjum wyższem trzech typów (matematyczno-przyrodniczego, humanistycznego i neoklasycznego) zmiany w liczbach godzin tygodniowych oraz wskazało ramy, w których miały być dokonane redukcje w materiale naukowym w roku szk. 1925/26.

Co się tyczy gimnazjów klasycznych dawnego typu, wkladało Ministerstwo (w § 4 powyższego rozporządzenia) obowiązek na Kuratorja Okręgów Szkolnych, na których terenie szkoły takie się znajdują, wydania we własnym zakresie działania odpowiednich zarządzeń, dotyczących redukcji liczby godz. i materiału.

Istotnie Kuratorjum O. S. L. w okólniku z dnia 3 września 1925 L. 12325/II/25 w sprawie programów naukowych przeprowadziło, poczynszy od roku szkol. 1925/26 nie tylko w gimnazjum wyższem, ale we wszystkich klasach gimnazjum klasycznego dawnego typu zmiany ilości godzin nauczania, podając schemat zredukowanego rozkładu godzin — i poleciło zmiany te wprowadzić bezzwłocznie.

Redukcja materiału miała być przeprowadzona „przez usunięcie rzeczy drugorzędnych“, natomiast należało „unikać skreślenia całych działów“.

Pozornie zdawałoby się, że rozporządzenie ministerjalne o redukcji nie dotyczy gimnazjum klasycznego dawnego typu. Ponieważ jednak program gimnazjum wyższego tego typu jest w pewnych przedmiotach i w pewnych klasach ten sam lub prawie identyczny z programem typu matematyczno-przyrodniczego i neoklasycznego, więc wskazana w tych typach redukcja materiału dotyczy także naszego gimnazjum. Odnosi się to do planu języka polskiego, dla którego w klasach V—VIII obowiązuje program dla klas V—VIII wydziału neoklasycznego z pewnymi zmianami. Nauka historii od kl. IV poczynszy ma plan identyczny z programem również wydziału neoklasycznego. Nauka

III. Rozkład godzin gimnazjum klasycznego dawnego typu

według planu z dnia 21 sierpnia 1923.

PRZEDMIOT	K L A S A								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Religja	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Język polski	5	4	4	3	4	4	4	4	31
Język łaciński	6	5	5	6	6	5	6	5	43
Język grecki	—	—	—	4	4	4	3	6	29
Język nowożytny	—	4	4	4	3	3	3	3	26
Historja	—	2	2	2	2	—	—	4	21
Geografja	2	2	2	2	2	—	—	—	10
Matematyka	4	3	3	3	3	3	2	2	23
Fizyka	2	4	4	—	—	—	3	4	11
Przyroda	2	4	4	—	—	4	2	—	12
Propedeutyka filozof.	—	—	—	—	—	—	2	—	4
Pismo	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Rysunki i praca ręczna	4	2	2	2	2	—	—	—	12
Gimnastyka	2	2	2	2	2	2	2	—	16
Śpiew	2	2	2	—	—	—	—	—	6
Razem	31	32	32	33	33	33	34	34	262

IV. Rozkład godzin gimnazjum klasycznego dawnego typu

na podstawie redukcji z dnia 3 września 1925.

PRZEDMIOT	K L A S A								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Religja	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Język polski	4	4	4	3	3	3	4	4	29
Język łaciński	5	5	5	5	5	5	5	5	40
Język grecki	—	—	—	4	4	4	5	6	26
Język nowożytny	—	4	4	3	3	3	3	3	26
Historja	2	2	2	2	2	—	—	—	21
Geografja	2	2	2	2	2	—	—	—	10
Matematyka	4	3	3	3	3	3	2	2	23
Fizyka	2	3	3	—	—	—	—	—	21
Przyroda	—	—	—	—	—	4	2	—	
Propedeutyka filozof.	—	—	—	—	—	—	2	—	4
Pismo	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Rysunki i praca ręczna	3	2	2	2	2	—	—	—	11
Gimnastyka	2	2	2	2	2	2	—	—	16
Śpiew	2	2	2	—	—	—	—	—	6
R a z e m	30	31	31	31	31	31	33	33	251

geografii Polski w kl. V odbywała się (do roku szkolnego 1927/28) podług planu ministerjalnego dla kl. V gimnazjum matematyczno-przyrodniczego. Algebra i geometria w kl. IV ma plan wspólny z programem wydziału neoklasycznego. Geometria w kl. VI jak w programie kl. VI wydziału klasycznego (bez najkrótszej odległości między prostymi skośnymi i bez wielościanów foremnych).

Zmiany ilości godzin nauczania wraz z wprowadzeniem nowego planu w kl. VI—VIII miały się dokonać kolejno: w kl. VI w roku szkol. 1926/27, w kl. VII w 1927/28, w kl. VIII w roku szkol. 1928/29.

Pierwotna zatem liczba godzin dla tych klas, ustalona w planie z r. 1923, nie weszła wcale w życie, obowiązywał bowiem w tych klasach plan, ustalony okólnikiem Rady szkol. kr. z dnia 5 sierpnia 1919 L. 213/pr., będący modyfikacją planu austriackiego z r. 1909.

Rzeczą zbytęzną byłoby wymieniać szczegółowo dokonane uproszczenia w materiale naukowym. Zapoczątkowane rozporządzeniem ministra St. Grabskiego, poszły dalej w myśl jego wskazań, do czego dostarczyły obfitych przyczynków referaty szkół i Kuratorów, nadesłane w myśl § 2 tegoż rozporządzenia. Okazała się potrzeba nowej redakcji programów gimnazjum wyższego, ¹⁾ którą ogłosił Kierownik Ministerstwa W. R. i O. P. J. Mikułowski-Pomorski, rozporządzeniem z dnia 3 lipca 1927 r. z mocą obowiązującą od 1 września 1926.

Obraz ewolucji, jakiej w ciągu dziesięciolecia ulegał plan dawnego gimnazjum klasycznego, nie byłby zupełny, gdybyśmy nie uwzględnili dwóch jeszcze zmian: jedna dotyczy planu geografii, zmienionego rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 26 października 1926, z ważnością od roku szk. 1927/28, druga rozp. Min. W. R. i O. P. z d. 1 lipca 1927 wprowadziła w klasie siódmej wszystkich państwowych szkół średnich z początkiem roku szkolnego 1927/28 systematyczne nauczanie higieny i ratownictwa w wymiarze 1 godziny tygodniowo.

¹⁾ Wprost piekącą potrzebą jest nowe wydanie Programu gimnazjum dawnego typu klasycznego, uwzględniające zmiany, jakie zaszły z powodu redukcji materiału naukowego i liczby godzin nauczania.

3. Frekwencja uczniów w latach 1918|19 — 1927|28.

(Prywatności oznaczeni wykładnikiem).

	W roku szkolnym										
	1918/19	1919/20	1920/21	1921/22	1922/23	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28	
1. Liczba uczniów:											
a) wpisanych na pocz. r.	319 ¹⁶⁴	315 ⁷³	268 ⁶⁴	254	258	238	225	203	192 ¹	207 ¹	
b) ubyto w ciągu roku	90 ⁹	52	21	22	32	28	16	6	12	25	
c) przybyło w ciągu roku	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	
d) pozostało z końcem r.	229 ¹⁵⁵	263 ⁷³	247 ⁶⁴	232	226	210	209	198	185 ¹	182 ¹	
2. Religia:											
a) rzymsko-katolicka	87	76 ¹⁴	79	79	85	88	102	105	101	93	
b) grecko katolicka	10	9 ²	11	11	10	9	10	16	15	18	
c) ormiańska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
d) ewangelicka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
e) mojżeszowa	218	162 ⁴⁸	142	142	131	113	97	77	69 ¹	70	
3. Narodowość:											
a) polska	305	238 ⁶³	224	224	216	206	201	186	170 ¹	164	
b) raska	10	9 ¹	8	8	10	4	8	12	15	18	
c) niemiecka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
d) inne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Skład grona nauczycielskiego w r. szk. 1918/19.

Kierownik zakładu prof. Józef Kurcz. Z profesorów którzy należeli do grona nauczycielskiego w r. 1914 pozostali w zakładzie : Dutkiewicz Tomasz, Dr. Elmer Benedykt, Fyda Stanisław, Dr. Orliński Henryk, Ks. Urba Marjan, Ks. Koreniec Aleksander, Graubart Ozjasz, Sabiński Artur, Dr. Taubeles Samuel. Pozostał także tercjan zakładu Samardak Marjan i jego pomocnik Szpun Józef.

Skład grona nauczycielskiego w r. szk. 1919/20.

Kurcz Józef, prof., kierownik zakładu. Vogl Franciszek, dyrektor, objął zarząd zakładu 1/5 1920. Elmer Benedykt, Dr. fil. profesor. Graubart Ozjasz, prof. Orliński Henryk, Dr. fil., prof. Safin Bolesław, prof. Ks. Urba Marjan, prof. Bauer Jan, zastępca naucz. Szczepanik Władysław, zast. naucz. Szewczyk Piotr, zast. naucz. Tennenbaum Anatol, zast. naucz. Walków Onufry, zast. naucz.

Nauczyciele pomocniczy.

Bilger Adolf, naucz. Gottfried Marek, zast. naucz. Janiszewski Władysław, dyr. szk. wydz. Klimek Andrzej, prof.

Zmiany i ruch w gronie nauczycielskiem w ciągu r. szk. 1919/20

Bauer Jan, zast. naucz., przeniesiony z Łańcuta do I. gimn. w Tarnopolu. Dutkiewicz Tomasz, prof. przenies. do Przemyśla. Fyda Stanisław, prof. przeniesiony do gimn. VI we Lwowie. Gawalewicz Adolf, prof. przydz. do gimn. IV we Lwowie. Graubart Ozjasz, mian. prof. w I gimn. w Tarnopolu. Kurcz Józef, prof. przydz. jako kierownik do gimn. w Trembowli. Orliński Henryk, Dr. fil., prof., otrzymał bezpłatny urlop na przeciąg 1-go półrocza. Piwowarczyk Stanisław, zast. naucz., mianowany do gimn. w Chełmie. Pohlman Zdzisław, otrzymał urlop. Safin Bolesław, przeniesiony do I gimn., mianowany prof. Vogl Franciszek, mianowany dyrektorem I gimn. w Tarnopolu.

Skład grona naucz. w r. 1920/21.

A) Nauczyciele etatowi czynni z końcem r. spraw.

Vogl Franciszek, dyr. Graubart Ozjasz, prof. Orliński Henryk, Dr. fil., prof. Safin Bolesław, prof. Bauer Jan, naucz. Pop Tomasz, naucz. Szczepanik Władysław, naucz. Szewczyk Piotr, naucz. Tennenbaum Anatol, naucz. Walków Onufry, naucz.

B) Nauczycieli etatowi zakładu nieczynni z końcem r. spraw

Barabasz Juljan, naucz. służy przy WP. Szewera Zygmunt, naucz.

na urlopie bezpłatnym dla pełnienia obowiązków naucz. w pryw. gimn. w Kolbuszowej. Tyszkowski Bronisław, naucz., na urlopie dla poratowania zdrowia. Wiakowski Kazimierz, prof., w niewoli rosyjskiej.

C) Nauczyciele etatowi innych szkół:

Gottfried Marek, naucz. Ks. Koreniec Aleksander, prof. Mosler Józef, prof. Taubeles Samuel, Dr. fil., prof.

D) Nauczyciele kontraktowi:

Janiszewski Władysław, dyr. etat. szkoły wydz.

Bibl. Jag.

Zmiany i ruch w gronie naucz. w ciągu r. szk.

a) W ciągu r. przybyli: Tyszkowski Bronisław, przydzielony do tut. zakładu. Pop Tomasz, powrócił zwolniony z W. P.

Ubyli: Elmer Benedykt, Dr. fil. prof. Ks. Koreniec Aleksander, prof., przydz. do sem. naucz. z obowiązkiem udzielenia nauki rel. gr. kat. w gimn. I.

b) Uzyskał urlop Tyszkowski Bronisław dla poratowania zdrowia.

Skład grona naucz. w r. szk. 1921/22.

Vogl Franciszek, dyrektor. Bauer Jan, nauczyciel. Graubart Ozjasz, prof. Orliński Henryk, Dr. fil., prof. Pop Tomasz, naucz. Szewczyk Piotr, naucz. Tennenbaum Anatol, naucz. Tyszkowski Bronisław, naucz. Walków, Onufry, naucz. Wiakowski Kazimierz, prof. Urba Marjan, ks. prof. Zamłyński Stefan, nauczyciel.

Nauczyciele etatowi innych szkół:

Koreniec Aleksander, ks. prof. Szczepanik Władysław, nauczyciel. Taubeles Samuel, dr. fil., prof.

Nauczyciele kontraktowi:

Bochenek Leon, ukończony słuch. praw i słuch. fil. Janiszewski Władysław, dyr. szk. wydz.

Zmiany w gronie naucz. w ciągu roku szk.:

W ciągu r. przybył Wiakowski Kazimierz, prof., po powrocie z niewoli rosyjskiej. Ubył Sabin Bolesław, prof., przeniesiony do gimn. w Czortkowie.

Skład grona naucz. w r. szk. 1922/23.

Vogl Franciszek, dyr. Bandura Adam, nauczyciel. Graubart Ozjasz, prof. Kosiak Marjan, prof. Lercher Ferdynand, nauczyciel. Mazur Stanisław, naucz. Pop Tomasz, naucz. Szczyrbała Marjan,

nauczyciel. Szewczyk Piotr, naucz. Urba Marjan, ks., prof. Walków Onufry, naucz. Wiakowski Kazimierz, prof.

Nauczyciele innych szkół:

Koreniec Aleksander, ks., prof. Mosler Józef, prof. Taubeles Samuel, dr. fil, prof.

Nauczyciele kontraktowi:

Bochenek Leon, ukończony słuch. praw i słuch. fil. Janiszewski Władysław, dyr. szk. wydz.

Zmiany w gronie naucz. w ciągu roku szk.

Bandura Adam, naucz. przeniesiony do tut. zakładu z gimnazjum w Jaworowie. Mazur Stanisław, naucz., przeniesiony z III gimn. w Tarnopolu. Wiśniewski Karol, mianowany nauczycielem w tut. zakładzie. Szczyrbuła Marjan, mianowany naucz. w tut. zakładzie. Lercher Ferdynand, naucz., przenies. do tut. zakładu z III gimn. w Tarnopolu. Kosiak Marjan, prof., przeniesiony do tut. zakładu z II gimn. w Tarnopolu. Tyszkowski Bronisław, naucz., przeniesiony do gimn. w Żółkwi. Tennenbaum Anatol, naucz., przeniesiony do III gimn. w Tarnopolu. Wiakowski Kazimierz, profesor, urlopowany do końca r. szk. w celu objęcia obowiązków kierownika gimn. w Radomiu. Bauer Jan, naucz., przeniesiony do III gimn. w Tarnopolu.

Skład grona nauczycielskiego w r. szk. 1923/24.

Vogl Franciszek, dyr. zakładu. Bochenek Leon, dr. praw, nauczyciel. Graubart Ozjasz, prof. Kosiak Marjan, prof. Lercher Ferdynand, naucz. Pop Tomasz, naucz. Syrek Jan, naucz. Szczyrbuła Marjan, naucz. Szewczyk Piotr, naucz. Szmilewski Antoni, naucz. Urba Marjan, ks., prof. Walków Onufry, naucz. Wiakowski Kazimierz, prof. Wiśniewski Karol, naucz. Zamłyński Stefan, nauczyciel.

Nauczyciele innych szkół:

Mosler Józef, prof. państw. II gimn. w Tarnopolu. Taubeles Samuel, dr. fil. prof. III gimn. w Tarnopolu.

Zmiany w ciągu r. szk.

Syrek Jan, naucz., przeniesiony do tut. Zakł. z gimn. państw. w Leżajsku. Szmilewski Antoni, mianowanym naucz. gimn. w tut. zakładzie. Bandura Adam, naucz. dostał 3 miesięczny płatny urlop, a następnie zwolniony od obowiązków nauczycielskich. Mazur Stanisław, naucz., został przeniesiony do państw. gimnazjum

w Jaśle. Wiakowski Kazimierz, prof., urlopowany w celu objęcia obowiązków kierownika pryw. gimn. w Radomiu.

Skład grona naucz. w r. szk 1924/25.

Vogl Franciszek, dyrektor. Bochenek Leon, naucz. dr. praw-Graubart Ozjasz, prof., Kosiak Marjan, prof., Lercher Ferdynand, naucz., Panejko Aleksander, naucz., Pop Tomasz, stały naucz., pomocnik dyrektora w czynnościach kancel., Syrek Jan, nauczycieli, Szewczyk Piotr, stały nauczyciel, Szmilewski Antoni, naucz., Ks. Urba Marjan, profesor., Wiakowski Kazimierz, prof., Wiśniewski Karol, naucz., Zamłyński Stefan, naucz.

Nauczyciele innych szkół:

Górski Bronisław, naucz. państw. III gimn. w Tarnopolu. Mosler Józef, prof. państw. II gimn. w Tarnopolu. Szczepanik Władysław, naucz. II państw. gimn. w Tarnopolu. Taubeles Samuel Aron, dr. filoz. prof. III państw. gimn. w Tarnopolu.

Lubelski Ludwik, naucz. kontr. tut. państw. sem. naucz.

Zmiany w gronie naucz. w ciągu r. szk.

Panejko Aleksander, naucz. gimn. w Kołomyji przeniesiony do tut. zakładu. Szczyrbała Marjan, naucz. przeniesiony z tut. zakł. do państw. gimn. w Stryju. Walków Onufry, naucz. przeniesiony z tut. zakładu do państw. gimnazjum w Zbarażu.

Skład grona naucz. w r. szk. 1925/26.

Vogl Franciszek, dyrektor. Bochenek Leon, dr. praw, naucz. Graubart Ozjasz, prof., Kosiak Marjan, prof., Lercher Ferdynand, naucz. Mosler Józef, prof., Panejko Aleksander, naucz., dyplom. Pop Tomasz, rzeczywisty naucz., Syrek Jan, naucz., Szewczyk Piotr, rzeczywisty naucz., Szmilewski Antoni, naucz., Urba Marjan, ks. prof., Wiakowski Kazimierz, prof., Wiśniewski Karol, nauczyciel, Zamłyński Stefan, naucz., Grabowski Aleksander, dr. medycyny, lekarz szkolny tut. państw. semin. naucz. urzędował w tut. zakł. dla młodzieży gimn. we wtorki, czwartki i soboty.

Nauczyciele innych szkół:

Klimek Andrzej, prof. państw. III gimn., Szczepanik Władysław, egz. naucz. państw. II gimn., Taubeles Samuel Aron, dr. filozofji, prof. państw. III gimn.

Nauczyciele kontraktowi.

Blaschke Ignacy, naucz. kontr. państw. III gimn.

Zmiany w gronie naucz., w ciągu r. szk.

Mosler Józef, prof. państw. II gimn. został przydzielony do służby w tut. zakładzie.

Skład grona naucz. w r. szk. 1926/27.

Vogl Franciszek. dyrektor., Puszczyński Edmund, profesor, kier. zakładu., Graubart Ozjasz, prof., Kosiak Marjan, prof., Mosler Józef, prof., Szewczyk Piotr, naucz., Urba Marjan, ks. profesor., Wiakowski Kazimierz, prof., Bochenek Leon, dr. praw naucz., Panejko Aleksander, naucz., Syrek Jan, inż. naucz., Lercher Ferdynand naucz., Szmilewski Antoni, naucz., Wiśniewski Karol naucz., Grabowski Aleksander, dr. medycyny, był lekarzem szkolnym.

Nauczyciele innych szkół:

Buła Józef, naucz. II Gimn., Szczepanik Władysław, naucz. II Gimnazjum., Teuwin Jakób, dr. fil. prof., Gimnaz. III., Babad Hersch, naucz. Gimnaz. III.

Nauczyciele kontraktowi:

Błaszke Ignacy, naucz. kontraktowy III. Gimn., Krużewski Józef, naucz. prywatn. Seminarjum żeńskiego T. S. L., Akselrad Jakób, naucz. Szkoły Handlowej T. S. L.

Zmiany w gronie naucz. w ciągu r. szk.

a) Do grona przybyli :

Puszczyński Edmund, prof. Gimnaz. III., Babad Hersch, naucz. Gimnaz. III., Buła Józef, naucz. Gimnaz. II., Teuwin Jakób, dr. fil., prof. Gimnaz. III., Krużewski Józef, naucz. pryw. Sem. żeńsk. T. S. L., Akselrad Jakób, naucz. Szkoły Handlowej T. S. L.

b) Ubyli :

Pop Tomasz, naucz. przydzielony w tym samym charakterze do Gimn. III. w Tarnopolu.

c) Urlopy :

Kosiak Marjan, profesor, otrzymał urlop płatny celem pełnienia obowiązków kierownika pryw. Gimnaz. w Borszczowie. Panejko Aleksander, naucz. otrzymał płatny urlop od 29/III 1927 do końca roku szkolnego, celem poratowania zdrowia. Wiakowski Kazimierz, prof. otrzymał urlop płatny na rok szkolny 1926/27, celem pełnienia obowiązków nauczycielskich w gimnaz. polskiem w Gdańsku.

PAŃSTWOWE GIMNAZJUM I.

Uposażenie materialne szkoły.

Zakład mieści się w budynku rządowym, który zniszczony wojną, nie wrócił jeszcze do stanu w jakim się znajdował przed rokiem 1914-tym. Budynek państw. gimn. I. przechodził w czasie wojny różne koleje, podczas wojny światowej był użyty na szpital w okresie zaś walk polsko-ruskich obrócony był przez ówczesne władze ruskie na więzienie dla polskich więźniów politycznych. Te przejścia bardzo ujemnie odbiły się na wyglądzie wewnętrznym i zewnętrznym budynku. Brak funduszy nie pozwalał dotychczas na gruntowny remont budynku. Dyrekcja ma jednak nadzieję, że nowy rok szkolny będzie pomyślniejszy dla tut. zakładu, gdyż zapowiedziane snwencje Min. W. R. i O. P. umożliwią nie tylko naprawienie szkód wyrządzonych szkole działaniami wojennymi, lecz pozwolą także na takie urządzenie zakładu, jakiego wymaga dzisiejsza higjena szkolna.

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI ZA ROK SZKOLNY

1927 / 28.

WYDAWCA WŁASNY.

TARNOPOL 1928.

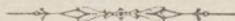
Oficyna drukarska i poligraficzna W. Kozłowski w Tarnopolu, Nul. 10000 11.

PAŃSTWOWE GIMNAZJUM I.

TYPU KLASYCZNEGO DAWNEGO

IM. WINCENTEGO POLA

W TARNOPOLU

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI ZA ROK SZKOLNY

1927/28.

NAKŁADEM WŁASNYM.

TARNOPOL 1928.

Odbito w drukarni pospiesznej W. Krella w Tarnopolu, Mickiewicza 41.

I. Skład Grona Nauczycielskiego przy końcu roku szkolnego 1927/28.

A.

- 1) **Pytel Dominik**, dyrektor, objął obowiązki dyrektora zakładu dnia 1-go maja 1928 r. na mocy rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 26 marca 1928 r. Nr. II—3126/28.
- 2) **Puszczynski Edmund**, profesor, kierownik zakładu do dnia 30 kwietnia 1928 r., uczył jęz. polsk. w kl. VI₃ VII₄ VIII₄ tyg. godz. 11

B.

- 3) **Graubart Ozjasz**, profesor, opiekun klasy VII, zawiadowca gabinetu fizykalnego, uczył matematyki w kl. III₃ IV₃ V₃ VI₃ VII₂ VIII₂, fizyki w kl. VII₃ VIII₃ tyg. godz. 22.
- 4) **Kosiak Marjan**, profesor, opiekun kl. VIII, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, prefekt Bursy Polskiej, uczył jęz. greck. w kl. VII₅ VIII₅ jęz. polsk. w kl. I₄ (III₄ do dnia 30 kwietnia 1928 r.) w kl. IV₃ V₃ historii (w kl. IV₃ od 22 maja do 25 czerwca 1928 r.) tyg. godz. 20+4+3.
- 5) **Mosler Józef**, profesor, opiekun kl. V, uczył jęz. niemieck. w kl. II₄ III₄ IV₄ V₄ VIII₃ (historji w kl. V₃ od 22 maja do 25 czerwca 1928 r.) tyg. godz. 19+3
- 6) **Dr. Orliński Henryk**, profesor, do 28 listopada 1927 r, senator R. P. uczył od 1 grudnia 1927 r. jęz. niemieckiego w kl. VI₄ VII₃ psychologii w kl. VIII₂ tyg. godz. 9.
- 7) **Szewczyk Piotr**, nauczyciel, opiekun kl. VI. uczył jęz. greckiego w kl. V₅ VI₅ jęz. łac. w kl. V₅ jęz. polsk. w kl. II₄ historii w kl. I₂ II₂ (od 22 maja do 25 czerwca 1928 r. w kl. III₄) tyg. godz. 23+3
- 8) **Ks. Urba Marjan**, *Profesor* uczył religji rzym.-kat. w kl. I—VIII po 2 godz. tyg. i od 1 maja 1928 r. jęz. polsk. w kl. III₄ tyg. godz. 20
- 9) **Wiakowski Kazimierz**, profesor, przez cały rok szkolny na urlopie płatnym rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 27 maja 1927 r. Nr. II—6578/27.

C.

- 10) **Panejko Aleksander**, nauczyciel, opiekun kl. I, uczył jęz. łac. w kl. I₅ II₅ III₅, jęz. greck. w kl. IV₅, matem. w kl. I₄ tyg. godz. 24

D.

- 11) **Inż. Syrek Jan**, nauczyciel, opiekun klasy II, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, sekr. Rady Pedagogicznej, pomocnik dyr. w czynnościach kancelaryjnych i buchalteryjnych uczył przyrodoznawstwa w kl. I₂ II₃ III₃ VI₄ VII₂, matem. w kl. II₃, geograf. w kl. I₂ II₂, tyg. godz. 21+4
- 12) **Lercher Ferdynand**, nauczyciel, opiekun kl. III, zawiadowca biblioteki uczniowskiej uczył historii w kl. III₂ IV₃ V₃ VI₃ VII₃ VIII₄ geografji w kl. III₂ IV₂ V₂ tygodn. godz. 24.

- 13) **Szmilewski Antoni**, nauczyciel, wychowawca fizyczny, uczył gimnastyki w kl. I₂ II₂ III₂ IV₂ V₂ VI₂ VII₂ VIII₂ prowadził gry i zabawy 4 godz. tyg. oraz hufiec szkolny 4 godz. tyg. tyg. godz. 24.
- 14) **Wiśniewski Karol**, nauczyciel, opiekun klasy IV, uczył jęz. łać. w kl. IV₅ VI₅ VII₅ VIII₅, logiki w kl. VII₂ tyg. godz. 22.

E. Nauczyciele etatów innych szkół:

- 15) **Babad Hersch**, nauczyciel państw. gimn. III, uczył religii mojżeszowej w kl. I₁ II₁ IV₁ V₁ VI₂ VII₂ VIII₂ tyg. godz. 10.
- 16) **Rybakówna Olga**, nauczycielka państw. gimn. III, ucz. śpiewu w kl. I₂ II₂ III₂ tyg. godz. 6.
- 17) **Szczepanik Władysław**, nauczyciel państw. gimn. II, uczył pisma w kl. I₂, rysunku w kl. I₃ II₂ III₂ IV₂ V₂ tygod. godz. 13.
- 18) **Dr. Borys Emiljan**, lekarz szkolny państwowego gimn. z ruskim jęz. wykład., uczył od dnia 1 maja 1928 r. higieny w kl. VII₁ tyg. godz. 1.
- 19) **Garbiak Zenon**, nauczyciel państw. seminarjum naucz. męsk. uczył od dnia 22 maja do 25 czerwca 1928 r. geogr. w kl. III₂ IV₂ V₂ tyg. godz. 6.
- 20) **Szołajski Stanisław**, profesor państwowego gimn. II, uczył od dnia 22 maja do 25 czerwca 1928 r. historii w kl. VI₃ VII₃ tyg. godz. 6.
21. **Akselrad Jakób**, nauczyciel kontraktowy państw. semin. naucz. męsk. i Szkoły Handlowej T.S.L. uczył jęz. angielsk. na 2 kursach tyg. godz. 6.

II. Ruch w gronie nauczycielskiem w ciągu roku szkolnego

a) Do Grona przybyli :

Pytel Dominik, dyrektor gimn. w Zbarażu, zamianowany dyr. państw. gimn. I dekretem Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 27 października 1927 r. Nr. II.—15486/27.

Dr. Orliński Henryk, profesor państw. gimn. w Tłumaczu, przeniesiony rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 2 listopada 1927 r. Nr. II.—16227/27 do państw. gimn. I w Tarnopolu uzyskał znizenie obowiązującego wymiaru godz. do połowy, do końca roku szkolnego 1927/28, celem umożliwienia Mu kierowania prywatnem seminarjum nauczycielkiem żeńskiem T. S. L. w Tarnopolu (rozporz. Min. W. R. i O. P. z dnia 26 kwietnia 1928 r. Nr. II.—5966/28.

b) Ubyli :

Blaschke Ignacy, nauczyciel kontraktowy państw. gimn. III.

Krużewski Józef, nauczyciel pryw. seminar. żeńsk. T. S. L.

Janicki Bolesław, zwolniony od dalszego pełnienia obowiązków w tut. zakładzie z dniem 22 lutego 1928 r. (rozporz. K. O. S. L. z dnia 14 lutego 1928 r. Nr. II.—1670/28).

Dr. Bochenek Leon, nauczyciel, przeniesiony rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 26 sierpnia 1927 r. Nr. II.—11831/28 na równorzędne stanowisko do gimn. państw. koedukacyjnego w Chodzieży z dniem 1 września 1928 r.

C) Urlopy :

Wiakowski Kazimierz, profesor, otrzymał urlop płatny na rok szkolny 1927/28 (rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 27 maja 1927 r. Nr. II.—6578/27.

Kosiak Marjan, profesor, otrzymał urlop płatny na miesiąc wrzesień 1927 r. (rozp. K. O. S. L. z dnia 22. X. 1927 r. Nr. II.—12515/27.)

Szmilewski Antoni, nauczyciel, otrzymał urlop płatny na czas od 17 kwietnia 1928 r. do 14 maja 1928 r. rozp. K.O.S.L. z dnia 17 kwietnia 1928 r. Nr. II.—4703/28.

Lercher Ferdynand, nauczyciel, otrzymał urlop płatny na czas od 22 maja do 25 czerwca 1928 r. rozp. K.O.S.L. z dnia 13 maja 1928 r. № II.-6474/28 i z dnia 6, VI. 1928 r. № II-8213/28.

d) Zmarli :

Dr. Grabowski Aleksander, lekarz szkolny tut. zakładu, zmarł dnia 11 marca 1928 r. Zmarły ojcowską miłością ukochał tut. młodzież, z prawdziwym poświęceniem niósł jej pomoc lekarską, cennymi zaś wskazówkami higienicznymi chronił przed chorobami. Toteż śmierć ś. p. Dra Grabowskiego okryła żałobą serca nie tylko Grona Nauczycielsk., którego był szanowanym kolegą, lecz i młodzieży, która manifestując swoje uczucia, wzięła gremjalny udział w pogrzebie Zmarłego.

III. Pomieszczenie Zakładu i służba szkolna.

Zakład mieści się w budynku rządowym przy ul. 3 Maja 8. Posiada specjalne sale, w których pomieszczone są gabinety : 1) fizyczny, 2) przyrodniczy, biblioteki : nauczycielska i uczniowska, oraz izba harcerska. W zakładzie jest mieszkanie służbowe dyrektora i woźnego.

Służbę szkolną stanowią : 1) Samardak Marjan, starszy woźny, 2) Maciewicz Szczepan, pomocnik woźnego, oraz 3) Steciuk Franciszek, pomocnik woźnego, którego Min. W. R. i O. P. rozp. z dnia 9 sierpnia 1927 r. Nr. II.—9894/28 przyjęło z powrotem do służby państwowej.

IV. Nauka

W roku sprawozdawczym rozpoczęto naukę dnia 2 września 1928 r. t. j. we czwartek, uroczystym nabożeństwem w Kościele parafjalnym.

Zakład ma charakter gimnazjum klasycznego dawnego typu.

Naukę religii gr.-kat., którą Kuratorium O. S. L. rozp. z dnia 10. XI. 1924 r. Nr. II—14024/26 poruczyło ks. Borodajkiewiczowi Tomaszowi, prof. gimn. III. w Tarnopolu, pobierali uczniowie tego obrządku w III Gimnazjum w porze przedpołudniowej w wymiarze 12 godzin tygodniowo razem z uczniami Gimnazjum III.

Jako przedmiotu nadobowiązkowego udzielano języka angielskiego (rozp. K. O. S. L. z dnia 15. XI. 1926 r. № II.—15434/26) w 2-ch oddziałach, tyg. godz. 6.

W roku sprawczdawczym liczył zakład oddziałów ośm.

Pierwsze półrocze zakończono wydaniem uczniom świadectw półrocznych dnia 30 stycznia 1928 r. po nauce szkolnej, drugie dziękczynnem nabożeństwem oraz rozdaniem świadectw rocznych dnia 28 czerwca 1928 r.

Pomoce naukowe.

a) Biblioteka nauczycielska zawiera tomów	20.000
b) „ uczniów „ „ „	1.440
c) Gabinet geograficzny zawiera środków naukowych	296
d) „ fizyczny „ „ „	322
e) „ przyrodniczy „ „ „	1 108
f) „ rysunkowy „ „ „	108
g) Do celów wychowania fizycznego przyrządów	61

V. Wychowanie.

Poza indywidualną pracą opiekunów klasowych działalność pedagogiczna zakładu opierała się na następujących czynnikach wychowawczych :

1) **Wychowanie religijno moralne** stanowiły lekcje religii, wspólne nabożeństwa, egzorty oraz rekolekcje wielkopostne i przygotowania do św. Sakramentów. Młodzież przystępowała w ciągu roku szkolnego trzykrotnie wspólnie do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza.

2) **Przedstawienia i odczyty.** Pod nadzorem opiekunów klasowych uczęszczała młodzież tut. zakładu na pożyteczne przedstawienia teatralne i kinematograficzne, oraz brała udział w odczytach urządanych staraniem tut. zakładu, oraz towarzystw kulturalnych. I tak dnia 7 września 1927 r. wzięła młodzież tut. zakładu udział w oglądaniu filmu propagandowego z dziedziny lotnictwa wyświetlanego staraniem tut. L.O.P.P. Dnia 12 września część młodzieży zwiedziła „Targi Wschodnie“, 10 września wysłuchali uczniowie odczytu prof. Graubarta o znaczeniu lotnictwa

dla obrony Państwa., 7 października zwiedzono cyrk Staniewskich, 11 listopada wysłuchano odczytu naucz. Lerchera z okazji przypadającej rocznicy odzyskania Niepodległości, 12 listopada wzięto udział w przedst. wieniu „Mazepa“, 28 listopada wysłuchano odczytu nauczyciela Lerchera z okazji trzechsetnej rocznicy zwycięstwa floty polskiej pod Oliwą, 26 grudnia wzięto udział w „Poranku poezji i humoru“ artysty recytatora Stanisława Stawa, 24 stycznia 1928 r. wysłuchano koncertu orkiestry 54 pp., 12 stycznia oglądano film p. t. Gracj w szachy, 8 lutego film p. t. Napoleon Bonaparte, 25 lutego film propagandowy p. t. „W objęciach niewidzialnego wroga“, 17 marca byli uczniowie klas wyższych na tragedji Szekspira p. t. Otello, odegranej przez artyst. teatrów lwowskich, 2 czerwca oglądano film p. t. „Odzyskanie niepodległości Polski“.

3) **Wychowawczy cel szkoły** spełniały również uroczystości i obchody szkolne, oraz zbiórki na cele społeczne i narodowe.

Dnia 4 września wzięła młodzież udział w uroczystem nabożeństwie z okazji rozpoczęcia Tygodnia Lotniczego, dnia 11 listopada z okazji 9 tej rocznicy odzyskania niepodległości wzięła młodzież udział w nabożeństwie i defiladzie, 23 listopada święciła młodzież uroczyste dzień Patrona tut. zakładu św. Stanisława Kostki, 6 grudnia wzięto udział w nabożeństwie żałobnym za spokój duszy ś. p. Gabriela Narutowicza, pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, 19 marca t.j. dzień Imienin Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego święciła młodzież uroczystem nabożeństwem dziękczynnem poczem wzięła udział w poranku urządzonym staraniem tut. szkół w Sokole, 3-go Maja t. j. w dniu święta państwowego wzięła młodzież udział we wszystkich uroczystościach z okazji tego święta urządzanych.

Wszyscy uczniowie tut. zakładu są członkami Ligi Obrony Powietrznej Państwa i wpłacają wkładkę członkowską w kwocie 10 gr. miesięcznie.

4) **Wychowanie fizyczne** Stałą bolączką zakładu jest brak własnej sali gimnastycznej i odpowiedniego boiska szkolnego. W r. sprawozdawczym zakład korzystał z dwu sal gimnastycznych, a to w Sokole 6 godzin tygodniowo i 10 godzin w sali gimnastycznej III Państw. Gimnazjum.

W porze wiosennej i letniej lekcje gimnastyki odbywały się na podwórzu szkolnem lub boisku Sokoła. Pomimo trudności technicznych, ogólny stan młodzieży pod względem podniesienia sprawności fizycznej przedstawia się na ogół korzystnie.

Ostoją wychowania fizycznego w lecie jest własna przystań, na której gromadzi się młodzież w porze popoł. W godzinach

tych uprawiają uczniowie lekką atletykę, grę w piłkę ręczną lub nożną, wioślarstwo a przytem korzystają z kąpieli, pod nadzorem i kierownictwem wychowawcy fizycznego. Przystań powstała w roku szkolnym 1926/27 a w roku sprawozdawczym została wyposażona w wieżę do skoków i drugą szatnię dla młodzieży. Korzystając z urządzeń własnej pływalni 10 uczniów nauczyło się pływać.

W ciągu roku młodzież brała udział w zawodach międzyszkolnych, w zawodach urządzonych przez Powiatową Radę Wychowania fizycznego i w zawodach strzeleckich.

Hufiec szkolny przysposobienia wojskowego.

Hufiec szkolny przysposobienia wojskowego istnieje w naszym zakładzie od roku 1923. W roku bieżącym do Hufca należała młodzież kl. VI, tworząc I stopień przysposobienia wojskowego i kl. VII i VIII jako II stopień przysposobienia a nadto 4 uczniów odbyło roczny kurs jazdy konnej.

Ćwiczenia Hufca I stopnia odbywały się co wtorku, a ćwiczenia II stopnia w czwartki od godziny 2—4. Jazda konna odbywała się w sobotę od godz. 2—3-ciej na ujeżdżalni oraz od 3—4 na zaznajomieniu się z żywieniem i utrzymaniem konia.

Kierownikiem Hufca był nauczyciel wychowania fizycznego p. Szmilewski.

Wykłady i ćwiczenia z dziedziny wiedzy wojskowej prowadził p. Kapitan Lachowicz i p. Porucznik Rojna przy pomocy instruktorów wojskowych.

W obozach wakacyjnych brało udział 10 uczniów.

Do hufca należało z I stopnia 18 uczniów z czego ukończyło I stopień 16. Na stopień II uczęszczało 19 tu ucni z czego ukończyło II stopień 18. Ogółem do Hufca I i II stopnia i Hufca konnego należało 37 uczniów.

Harcerstwo Zorganizowana w roku 1921 Drużyna Harcerska pod nazwą III Tarnopolskiej Drużyny Harcerskiej im. ks. Józefa Poniatowskiego liczyła w r. b. 40 członków.

W skład drużyny wchodziło 5 zastępów. Opiekun Drużyny nauczyciel Szmilewski, drużynowy Kazimierz Rubin uczeń kl. 6., zastępca Partyka Kazimierz uczeń kl. 4.

W ciągu roku Drużyna odbyła 8 wycieczek w okolice Tarnopola, w czasie których przeprowadzono szereg ćwiczeń z samarytanki, sygnalizacji i pionierki.

Z 40 członków drużyny 17-tu posiada stopień III-ci t. j. młodzika, 3 stopień II wywiadowcy i 1 stopień I-szy (ćwika).

Drużyna posiada izbę harcerską w zakładzie.

5) **Czytelnia uczniów.** Czytelnia uczniów w Państwowym gimnazjum w Tarnopolu powstała za inicjatywą p. Kierownika Edmunda Puszczyńskiego.

Została oddana do użytku uczniom w lutym r. szk. 1927/28.

Czytelnia posiada stół do gry Ping Pong, zakupiony przez dyrekcję za 60 zł. (siatka, rakiety i piłki zostały zakupione ze składek uczniowskich), dwie partje szachów, i kilka gier towarz.

W czytelnicy znajdują się następujące czasopisma: Młody Lotnik, Lot Po'lski, Orli Lot, Tygodnik Ilustrowany, Ziemia, Język Polski, Stadjon, Mój przyjaciel, Morze, Przyroda i technika, Iskry.

Uczniowie należący do czytelnicy wpłacali przez pierwsze dwa miesiące po 50 gr. przez dalsze po 25 groszy (prócz maja i czerwca). Oprócz tego uczniowie płacą za kwadrans gry w Ping-Pong 5 gr. i za pół godziny gry w szachy 5 gr. Brak osobnej sali dla czytelnicy jest wielką przeszkodą w jej dalszym rozwoju.

7) **Kółko filologiczne.** Kółko filologiczne zorganizował 14 stycznia 1928 r. z uczniów klas VI—VII naucz. Wiśniewski Karol. Zarząd stanowili Blemer Leon, ucz. kl. VIII jako prezes, Sternschuss Izrael, ucz. kl. VII jako wiceprezes, Antoni Łomnicki, ucz. kl. VIII jako sekretarz. Kółkiem opiekowali się profesorowie Marjan Kosiak i Karol Wiśniewski, którzy pomagali młodzieży w wyborze tematów, dostarczali do nich potrzebnych książek i uczestniczyli w zebraniach Kółka, czuwając nad dyskusją i zbierając krytycznie jej wyniki. Na posiedzeniach bywał przeważnie prof. Kosiak. Na Kółku ogłoszono siedm referatów, a to:

- 1) Paker Markus Wolf, uczeń kl. VIII - Rozwój i charakter religii rzymskiej.
- 2) Blemer Leon, ucz. kl. VIII — Religja grecka.
- 3) Liebergall Samuel, ucz. kl. VIII — Kultura egejska.
- 4) Sternschuss Izrael, ucz. kl. VII - Retoryka w Rzymie za cesarstwa.
- 5) Landes Józef, ucz. kl. VIII — Sztuka grecka.
- 6) Margulies Herman, ucz. kl. VIII — Rządy w Grecji.
- 7) Hofmann Elchanan, ucz. kl. VIII - Wstęp do platońskiego Fedrusa.

Jak widać z zestawienia, referaty obejmowali prawie wyłącznie uczniowie kl. VIII. Oni też najczęściej uczęszczali na posiedzenia, pozatem uczniowie klas VII i VI, niekiedy także klas V i IV. Niekiedy przychodzili jako goście uczniowie państw. gimn. II.

Ilość obecnych na referatach wahała się między 15 a 32-uczniami; przeciętnie było obecnych 24 uczniów. Dyskusje były zwykle bardzo ożywione. Brało w nich udział po 3 do 6 uczn., przeciętnie po 5 uczniów.

8) **Bursa Polska.** Bursa Polska im. Dra Maurycego Maciszewskiego jest własnością Towarzystwa Bursy Polskiej, pod prezesurą b. dyrektora państw. gimn. I p. Franciszka Vogla. Mieści w sobie, oprócz uczniów tego gimnazjum, także uczniów innych zakładów średnich w Tarnopolu. Daje oprócz utrzymania opiekę i nadzór w nauce. W dzień w czasie wolnym od nauki

bawią się uczniowie na podwórzu bursackim, lub idą na przechadzkę. W razie złej pogody mają do rozporządzenia warcaby, szachy i skromną biblioteczkę bursacką.

Na początku roku szk 1927/28 liczyła Bursa 53 wychowanków. Liczba ta stopniowo topniała przez wystąpienia ze szkoły, matury, przeniesienia w lecie na wieś do domu i t. d. Toteż z początkiem 1928 r. było w Bursie 40 uczniów, a przy końcu roku szkolnego 28, a to z państw. gimnazjum I. 12 uczniów, z państw. gimn. II. 9 ucz., z państw. gimn. III. 6 ucz., ze szkoły ćwiczeń przy państw. seminarjum nauczycielskiem męskim 1 ucz. Opłata wynosiła z początkiem 50 zł. miesięcznie, a od 1 stycznia b. r. 55 zł. Pełną opłatę uiszczalo 20 uczniów, 40 zł. 2 uczniów, 27 zł. 50 gr. 3 uczniów, 25 zł. 1 uczeń. Całkiem uwolnionych od opłaty było 2 uczniów. Stan zdrowotny wychowanków był zupełnie normalny i nie wykazywał żadnej choroby zakaźnej. Opiekę lekarską sprawował przez poważną część roku szkolnego niedożałowany przez bursaków s. p. dr. Aleksander Grabowski, a po jego śmierci dr. Zdzisław Stobiecki. Prefektem bursy był do końca roku 1927 nauczyciel państw. gimn. I. dr. Leon Bochenek, a od 1 stycznia 1928 r. profesor tegoż gimnazjum Marjan Kosiak. Prefekci prowadzili wszystkie czynności admin. i pedagogiczne.

V. Statystyka uczniów z końcem roku szk. 1927/28.

	W KLASIE								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
1. Liczba uczniów:									
Wpisanych	28	28	24	29	30	27	18 ¹	23	207 ¹
W ciągu roku ubyło	4	5	6	2	5	2	1	—	25
Pozost. z końcem r. szk. 1927/28	24	23	18	27	25	25	17 ¹	23	182 ¹
2. Religja:									
Obrz. rzym. kat.	13	13	12	21	11	10	4	4	93
„ gr. kat.	4	1	6	5	1	1	—	—	18
M. jżesz.	6	4	—	1	13	14	13 ¹	19	70 ¹
Ewang.	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem	24	23	18	27	25	25	17 ¹	23	182 ¹
3. Według zamieszkania rodziców:									
Miejscowych	12	10	6	10	14	11	11 ¹	12	86 ¹
Z powiatu tarnopolskiego	4	6	5	9	5	3	2	1	35
Z okolic dalszych	8	7	7	8	6	11	4	10	61
Razem	24	23	18	27	25	25	17 ¹	23	182 ¹
Dojeżdż. koleją, lub dochodzą ze wsi	6	1	7	6	5	3	2	—	30
4. Zatrudnienie rodziców.									
Obywatele ziemianie	—	1	—	—	3	—	—	—	4
Rolnicy włościanie	8	10	6	13	8	6	1	1	53
Urzednicy rolni	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Przemysłowcy	—	—	1	—	—	1	—	—	2
Rzemieślnicy	—	—	1	2	1	2	1	1	8
Urzednicy fabr. i przemysł.	—	—	—	—	—	3	—	—	3
Robotnicy fabr. i przemysł.	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Kupcy i przedsiębiorcy handl.	4	1	—	1	8	3	9	11	37
Urzednicy handl. i bankowi	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Urzednicy poczty i kolei	2	—	—	1	2	—	—	—	5
Służba kolei i poczty	5	2	3	4	—	2	—	1	17
Wojskowi stopni oficerskich	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wojskowi stopni niższych	—	2	—	1	—	—	—	—	3
Inteligencja zawodowa:									
Lekarze, adwokaci, inżynierowie	—	—	1	2	—	2	1 ¹	—	6 ¹
Profesorowie i nauczyciele	—	3	1	3	—	1	1	1	10
Urzednicy państwowi	—	—	3	—	2	2	2	—	9
Urzednicy komunalni	1	2	1	—	—	—	—	1	5
Służba państwowa	—	—	1	—	1	—	1	1	4
Służba komunalna	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Właśc. nier. miejsk, kapitaliści	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Wyrobnicy	—	1	—	—	—	1	—	3	5
Inne zawody	3	—	—	—	—	1	—	—	4
Razem	24	23	18	27	25	25	17 ¹	23	182 ¹
W liczbie powyższej									
Synowie emerytów	—	2	5	—	1	1	—	1	10
Zupełne sieroty	—	1	—	2	—	—	—	—	3

Uwaga. Prywatysty w wykładniku.

	W KLASIE								Razem	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
5. Według wieku:										
Urodzeni w roku 1917	10									10
" " 1916	10	8								18
" " 1915	2	4	3							9
" " 1914	2	8	8	7						25
" " 1913	—	1	1	6	5	1				14
" " 1912	—	—	3	6	10	8				27
" " 1911	—	2	—	7	4	6	4 ¹			23 ¹
" " 1910	—	—	2	—	5	3	7	9		26
" " 1909	—	—	1	—	1	5	2	5		14
" " 1908	—	—	—	1	—	2	1	4		8
" " 1907	—	—	—	—	—	—	3	3		6
" " 1906	—	—	—	—	—	—	—	2		2
Razem	24	23	18	27	25	25	17 ¹	23		182 ¹
Wynik klasyfik. z końcem r. 1927/28.										
Ukończyli klasę:										
z postęp. b. dobrym (chlub.)			2	2	2	1	1	1	2	11
" " dobrym	9	5	5	1	6	9	0 ¹	10		45 ¹
" " dostatecznym	11	13	9	16	18	9	12	11		99
" " niedostatecznym	4	5	3	9	1	6	5	—		33
Razem	24	25	19	28	26	25	18 ¹	23		188 ¹

Uwaga. Prywatyci w wykładniku.

Statystyka egzaminów dojrzałości odbytych w roku 1927/28.

I. Esterniści.

1) Na podstawie rozp. Kuratorjum O. S. L. z dnia 19 września 1927 r. Nr. II. 12892/27, przeprowadzony został w tutejszym zakładzie w terminie jesiennym 1927 egzamin dojrzałości dla eksternów według typu humanistycznego.

A) Część I. egzaminu odbyła się w d. 5, 7 i 8 października 1927 r. pod przewodnictwem kierownika zakładu Puszczyńskiego Edmunda.

B) Egzamin dojrzałości piśmienny odbył się w d. 24-28 października 1927 r. pod przewodnictwem kierownika zakładu Puszczyńskiego Edmunda. Tematy wypracowań były następujące:

1) z języka polskiego (do wyboru):

- a) Polskie hymny narodowe jako odbicie dziejowej chwili.
- b) Triumf idei miłości w „Nieboskiej komedji” i „Irydjonie”
- c) Sienkiewicz i Prus jako wychowawcy narodu.

2) z języka niemieckiego (do wyboru):

- a) Der heldenmütige Tod des Herrn Podbipięta.
- b) Die Vaterlandsliebe in der Geschichte und in der Poesie.
- c) Polens Beziehungen zu den Grenzstaaten.

3) z języka francuskiego (do wyboru):

- a) Une heroine française: Jeanne d'Arc.
- b) La vie et les oeuvres d'un grand écrivain polonais.
- c) Origine de la langue française.

4) z języka łacinskiego:

- a) Taciti: Ab excessu divi Augusti II. 39 — 40.

5 z matematyki:

a) najęto 2 robotników z niejednakową ceną płacy. Pierwszy otrzymał a zł. za cały czas pracy. Drugi 2a zł. Drugi pracował o 5 dni dłużej i zarabiał dziennie o 1 zł. więcej niż pierwszy. Ile dni pracował każdy robotnik? Przeprowadzić dyskusję w zależności od a.

b) Punkt przecięcia prostej $y = \frac{1}{3}X + 1$ z elipsą $\frac{x^2}{9} + \frac{y^2}{4} = 1$ połączyć z końcami wielkiej osi elipsy. Powstały w ten sposób trójkąt obrócić około osi „x“ i obliczyć objętość otrzymanej bryły obrotowej.

6) z fizyki:

a) znaleźć minimalną wartość siły, zdolnej podnosić ciało o ciężarze $Q = 500$ kg. wzdłuż płaszczyzny, tworzącej z poziomem kąt $\alpha = 36^\circ$, jeśli jej wektor jest nachylony do płaszczyzny pod kątem $\beta = 20^\circ$ a tarcie zaniedbujemy.

b) W rurze szklanej, zgiętej w kształcie litery U, znajduje się rtęć z początku na tym samym poziomie w obu ramionach; stan barometru $b = 75$ cm. Zamknąwszy jedno z nich korkiem odgraniczamy w niem od powietrza atmosferycznego słupek powietrza o długości 15 cm., a następnie do ramienia otwartego dolewamy tyle rtęci, ażeby powierzchnia jej wzniosła się o $c = 20$ cm. nad poziom pierwotny. O ile podniesie się rtęć w ramieniu zamkniętem? Wykazać, że jakkolwiek uzyskane równanie ma dwa pierwiastki, tylko jeden z nich (który ?) spełnia warunki zagadnienia.

c) Nitka węglowa, używana do żarówek, posiadając opór $R = 220$ ohm. i masę $m = 0.1$ gr., rozżarza się pod działaniem prądu o napięciu $E = 110$ volt.

Do jakiej temperatury ogrzeje się nitka po upływie 1 sek. skoro jej ciepło właściwe $c = \frac{1}{4}$ kal. gram?

C) Ustny egzamin dojrzałości odbył się dnia 17 i 18 listopada 1927 r. pod przewodnictwem JWP. Michała Hrycaka wizytatora szk. średnich.

Świadectwo dojrzałości otrzymał:

Bocheński Adolf, rel. rzym-kat.

II) Na podstawie rozp. Kuratorjum O. S. L. z dnia 29 lutego 1928 r. Nr. II-2136/28 przeprowadzony został w tut. zakładzie w terminie wiosennym 1928 egzamin dojrzałości dla eksternów według typu humanistycznego.

A) Część I. egzaminu odbyła się w dniach 14 — 17 marca 1928 r pod przewodnictwem kierownika Edmunda Puszczyńskiego

B) Egzamin dojrzałości piśmienny odbył się w dniach 20-24 marca i 4 kwietnia pod przewodnictwem kierownika Edmunda Puszczyńskiego. Tematy wypracowań były następujące:

1) z języka polskiego (do wyboru):

a) Wiek oświecenia a hasła pozytywizmu.

b) Symbolika poezji Wyspiańskiego.

c) „Nie porzucaj nadzieje

Jakoć się kolwiek dzieje...“

Kochanowski

(Rozwinać i uzasadnić myśl)

2) z języka łacinskiego:

był do przetłumaczenia na język polski ustęp z Cicerona.

3) z języka francuskiego (do wyboru):

a) Différence et ressemblance entre Bourget et Daudet.

b) L'héros ou héroïne du premier roman français que j'ai lu.

c) Les travaux manuels et intellectuels chez la femme.

4) z języka niemieckiego (do wyboru):

a) Lessing als Dramatiker.

b) Götz und Weislingen (Ein Vergleich)

c) Früh übt sich, was ein Meister werden will. (Diesen Gedanken Schillers an einem Beispiele erläutern)

5) z matematyki:

a) Wykazać, że prosta: $1/y = 3x + 4\sqrt{10}$

dotyka koła $2/x^2 + y^2 = 16$

i wyznaczyć współrzędne punktu styczności.

b) W trójkącie, w którym kąty tworzą stosunki

3) a:b:c=5:8:11

wynosi promień koła opisanego $r=8\sqrt{125}$ cm.

Na przeciwległych bokach tego trójkąta zbudowano kolejno kwadrat., półkole i trójkąt równoboczny. Obliczyć powierzchnię tych figur.

6) Z fizyki:

a) Kawałek drzewa korkowego waży na powietrzu 9 gramów; obciążony zaś kawałkiem mosiądzu waży w wodzie 5·3 gr. Samo obciążenie we wodzie waży 32·5 gr. Znaleźć ciężar właściwy drzewa korkowego.

b) Siła elektromotoryczna prądnicy wynosi 140 Voltów; opór wewnętrzny twornika wynosi 2 Ohmy. Ile równoległe łączonych żarówek możemy oświetlać, jeżeli każda posiada 50 Ohm. oporu, a zużywa prądu 3·5 Ambére'a.

Dnia 3 kwietnia 1928 r. pisali dodatkowe wypracowanie piśmienne z fizyki eksterni Żydzi na podstawie zezwolenia Kuratorjum O. S. L. z dnia 29 marca 1928 r. Nr. II.—4149/28.

a) Żuraw studzienny, będący dźwignią nierównoramienną, obciążony jest na końcu ramienia długiego na $l_1=3$ m. kamieniem wagi $q=20$ kg., zaś na ramieniu krótszym $l_2=2$ m. wiadrem, którego ciężar wraz z wodą $q_2=40$ kg.

Jakiej siły potrzeba do podnoszenia wiadra z wodą jeżeli ciężar belki żurawia wynosi $q_3=20$ kg ?

b) Jakie przerwy należy zostawić między szynami stalowymi ($\epsilon=0,000011$) długości 16 m., jeżeli układa się je w temperaturze 12°C ., a za najwyższą temperaturę w lecie przyjmuje się 50°C .

c) Wyrazić w kg. siłę, z jaką oddziałują na siebie ładunki elektrost. wynoszące po 1C (Kulomb) z oddalenia 1 km.

C) Ustny egzamin dojrzałości odbył się dnia 20 i 21 kwietnia 1928 r. pod przewodnictwem JWP., Michała Hrycaka, wizytatora szk. średnich.

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

Drimer Józef Abraham ur. 24. X. 1904 r. w Uhnowie rel. moją
Kristianpoller Efroim Fischel ur. 30. XI. 1905 r. w Brodach rel. moją

II. Uczniowie tut. zakładu :

III. Na podstawie rozp. Kuratorjum O. S. L. z dnia 4 stycznia 1928 r. Nr. II.-17409/27 przeprowadzony został w tut. zakładzie w terminie zimowym 1928 r. egzamin dojrzałości dla uczniów. reprobowanych w terminie wiosennym 1927.

A) Egzamin dojrzałości piśmienny odbył się w dniach 24, 25 i 26 stycznia 1928. r. pod przewodnictwem kierownika Edmunda Puszczyńskiego. Tematy wypracowań były następujące:

1) z języka polskiego (do wyboru) :

- Rozwinąć myśl zawartą w „Achilleidzie“ Wyspiańskiego:
„W najwyższe szczyty grom bije“
- Stosunek Słowackiego do Mickiewicza (w życiu i pismach).
- Idea „Konrada Wallenroda“ Mickiewicza a „Irydiona“ Krasińskiego.

2) z historii (do wyboru):

- cel i znaczenie wypraw krzyżowych.
- Turcja a Polska.
- Znaczenie Bałtyku dla rozwoju państwowego Polski historycznej i współczesnej.

3) z języka łacińskiego:

- Titus Livius „ab urbe condita“ II, 12.

4) z matematyki:

- Jeżeli się wybierze dwie liczby za dwa pierwsze wyrazy szeregu arytmetycznego, to różnica między czwartym a drugim

wyrazem wynosi 18; jeżeli zaś weźmie się je jako dwa pierwsze wyrazy szeregu geometrycznego, to różnica między czwartym a drugim wyrazem tego szeregu wynosi 28. Jakie to szeregi?

b) Obliczyć objętość graniastopła trójbocznego, znając kąty podstawy $a=63^{\circ} 20'$ $b=40^{\circ} 30'$ i promień koła na niej opisanego $R=6$ dm. tudzież krawędź boczną $k=17$ dm i jej nachylenie do podstawy $c=60^{\circ}$.

B) Ustny egzamin dojrzałości odbył się dnia 7 lutego pod przewodnictwem Dyrektora zakładu Dominika Pytla.

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

Blatt Abraham Józef, ur. 2 X. 1906 w Sokołowie rel. mojż.
Reprobowano 2-ch abiturjentów.

IV) Na podstawie rozp. Kuratorjum O. S. L. z dnia 11 kwietnia 1928 r. Nr. II.-2769/28 przeprowadzony został w terminie wiosennym 1928 r. egzamin dojrzałości dla uczniów tut. zakładu.

A) Egzamin dojrzałości piśmienny odbył się w dniach 7, 8 i 9 maja 1928 r. pod przewodnictwem Dyrektora zakładu Dominika Pytla. Tematy wypracowań były następujące:

1) z języka polskiego:

a) Pierwiałek autobiograficzny w twórczości Mickiewicza.

b) Przewrót umysłowy po r. 1863 i jego odzwierciedlenie w literaturze-

c) O ile bieg dziejów Polski wpłynął na ukształtowanie się literatury narodowej.

2) z historii:

a) Jakimi drogami szła Polska ku odzyskaniu niepodległości?

b) Udział Polaków w wojnach napoleońskich.

c) Geneza i rola sejmu w Polsce przedrozbiorowej.

3) z języka łacińskiego:

Taciti Historiarum lib. IV. l.

4) z matematyki:

a) Szereg arytmetyczny o różnicy $\frac{4}{3}$ składa się z n wyrazów, których suma wynosi 68. Gdy każdy wyraz tego szeregu powiększymy o 6, ilość zaś wyrazów pomniejszymy o 6, otrzymamy na sumę 112. Wypisać szereg i znaleźć ilość jego wyrazów.

b) Boki równoległe trapezu wynoszą $a=26$ cm. i $a+m=54$ cm. a jeden z boków nierównoległych $b=12$ cm. zamyka z bokiem równoległym większym kąt $a=55^{\circ} 12' 15''$. Obliczyć objętość bryły powstałej przez pełny obrót trapezu około większego boku równoległego.

5) z fizyki:

a) Żóraw studzienny ma kształt dźwigni nierównoramiennej; na dłuższym ramieniu $l_1=3$ m. jest zawieszony ciężar $q=15$ kg. na

krótszem $l_2=2\text{m}$ wiadro z wodą ważące $q_2=40\text{ kg}$. Jakiej siły należy użyć do podniesienia wiadra, jeżeli ciężar belki $q_3=4\text{ kg}$?

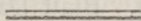
b) W jakim stosunku należy mieszać ilość wody o temperaturach $t_1=12^\circ\text{C}$ i $t_2=100^\circ\text{C}$, aby temperatura mieszaniny wynosiła $t=45^\circ\text{C}$?

c) Spirale nikielinową o oporze $r_1=4\text{ Ohm}$, zanurzono w kalorymtrze, zawierającym $m=150\text{ gr}$. wody przy $d_1=20^\circ\text{C}$. Spirale połączone z biegunami baterji składającej się z $n=3$ ogniw Leclanche'a połączonych w szereg. Siła elektromotoryczna ogniwa $e=1.47\text{ V}$, opór wewnętrzny $r_2=0.3$. Po ilu minutach osiągnie woda temperaturę $t_2=30^\circ\text{C}$? (1 Amper wytwarza w przewodniku o oporze 1 Ohm: $0.24 \frac{\text{kal.}}{\text{gr}}$ w sekundzie.)

A) Ustny egzamin dojrzałości odbył się w dniach 18, 19 i 21 maja 1928 r. pod przewodnictwem Dyrektora zakładu Dominika Pytla.

Świadectwo dojrzałości otrzymali :

- 1) Blemer Leon, ur. 11. V. 1910 r. w Tarnopolu, rel. mojż.
- 2) Gläsner Rubin, ur. 2. VI. 1909 r. w Tarnopolu, rel. mojż.
- 3) Hofmann Elchanan, ur. 11. VIII. 1909 r. w Tarnopolu. rel. mojż.
- 4) Katz Sussman, ur. 18. IX. 1909 r. w Zagrobeli. rel. mojż.
- 5) Korobij Tadeusz, ur. 27. II. 1910 r. w Skolem, rel. rzym.-kat.
- 6) Kreisberg recte Hammer Ignacy, ur. 10. I. 1910 w Tarnopolu, rel. mojż.
- 7) Liebergall Samuel, ur. 20. IX. 1908 r. w Tarnopolu, rel. mojż.
- 8) Łomnicki Antoni, ur. 6. I. 1910 r. w Tarnopolu, rel. rzym.-kat.
- 9) Margulies Hersch Herman, ur. 31. III. 1910 r. w Mikułińcach., rel. mojż.
- 10) Packer recte Bin Markus Wolf, ur. 19. III. 1908 roku w Kupczyńcach, rel. mojż.
- 11) Petruszka Samson, ur. 29 IX. 1906 r. w Tarnopolu, rel. mojż.
- 12) Pulwer Abraham Mechel, ur. 8, II. 1910 w Brzeżanach rel. mojż,
- 13) Thau Izydor, ur. 22. X. 1908 r. w Czystyłowiu, rel. mojż.
- 14) Weinberg Schmiel, ur. 28 V. 1909 r. w Tarnopolu, rel. mojż.

ZESTAWIENIE

wyników egz. dojrzałości zwyczajnego w term. wios. 1928 r.

1) Ilość uczniów kl. VIII wedle końcowej klasyfikacji	23
2) Z nich dopuszczono do egzaminu dojrzałości	23
3) Nie dopuszczono do egzaminu dojrzałości	0
4) Odstąpiło od egzaminu dojrzałości przed piśmienną częścią lub w czasie piśmiennego egzaminu	0
5) Reprobowano na podstawie wyników piśmiennego egzaminu dojrzałości	5
6) Dopuszczono do ustnego egzaminu dojrzałości	18
7) Reprobowano na podstawie ustnego egzaminu	4
8) Odstąpiło w czasie ustnego egzaminu	0
9) Otrzymało ogółem świadectwo dojrzałości	14

VIII. Wykaz uczniów w r. sprawozdawczym.

UWAGA: W grupie pod literą A wymienieni są uczniowie, którzy otrzymali promocję do klasy wyższej, pod literą B są wymienieni uczniowie, którzy opuścili zakład w ciągu roku sprawozdawczego, pod literą D uczniowie nieuzdolnieni. Drukiem tłustym zaznaczeni są uczniowie, którzy ukończyli klasę z postępem bardzo dobrym.

KLASA I. (28)

A. Dörn Wilhelm, Hała Józef, Hetnar Roman, Kaniuk Juliusz, Kaszuba Jan, Maison Adam, Marbach Bernard, Olender Franciszek, Opalek Lesław, Pietrasz Jan, Przewięda Adam, Rubin Władysław, Runiewicz Jan, Scharfspitz Herman, Szady Józef, Szady Władysław, Szczerbań Roman, Terlecki Włodzimierz, Winter Emanuel, Wolfenhaut Maks.

B. Buczak Wilhelm /5 XII 1927/, Mucha Feliks /8 IX 1927/, Nussbaum Moses /9 II 1928/, Pikor Stanisław /23 XII 1927/, Spindel Ozjasz /15 XII 1927/.

D. Góralski Czesław, Haudek Wacław, Petriw Jan, Teichholz Salomon.

KLASA II. (28)

A. **Białowas Mikołaj**, Blatt Dawid, **Buczowski Adolf**, Dziedziec Ignacy, Dzisiów Ferdynand Józef, Eisenberg Salomon Isak, Isterewicz Bogusław Aleksander, Jasiński Aleksander Koblanski Józef, Korsi Franciszek, Leśniowski Jan Bolesław, Łajdziak Michał, Porębski Władysław Piotr, Stadnicki Jarosław, Steiger Mozes, Teitelbaum Nathan, Twardowski Bronisław, Ty-

czyński Felicjan. Wychrysta Józef Zygmunt, Zamłyński Juljan,
B. Dmytrowski Bolesław /13 X 1927/, Sokółów Mikołaj
/10 II 1928/, Ziola Michał /1 XI 1927/.

D. Drewnicki Mieczysław, Łypka Wasyl, Pickholz Stanisław,
Rychlak Edmund, Żygalski August.

KLASA III. (24)

A. Belej Mikołaj, Biskupski Stanisław, Chudzij Eugenjusz,
Czajkowski Zenon, Dajczak Piotr, Dunajewski Kazimierz, **Ichniowski Józef**, Kostrakiewicz Edward, **Kromp Mieczysław**, Krzyżanowski Adam, Kuziw Marjan. Łazuta Eugenjusz, Łomnicki Aleksander, Melech Zenon, Rojek Juljan, Sołobodziński Włodzimierz.

B. Dereń Jakób, /12. XI. 1927./ Derkacz Michał, /1. V. 1928./ Kruczewy Eugenjusz /30. I. 1928./, Radom Władysław /30. I. 1928./, Strobel Bohdan /4. IV. 1928/.

D. Dziegala Michał, Karakuć Eugenjusz, Pachołek Mikołaj.

KLASA IV. (29).

Baworowski Marjan, Bogusławski Aleksander Stanisław, Buczkowski Ludwik, Cwiakalski Marjan Zdzisław, Dolny Teofil, **Filipczak Mieczysław Adam**, Grzegorzewicz Franciszek, Isterewicz Roman, Kamiński Antoni, Köppel Aleksander, Kromp Władysław, Mazurek Jan, Mróz Józef, Nakonieczny Józef Franciszek, Partyka Kazimierz Stanisław, Pintz Eugenjusz, **Pytel Paweł**, Rybak Jarosław, Skoropada Mikołaj.

B. Kordal Adam Mieczysław, /10. XI. 1927./

D. Białywas Tadeusz, Jaciuk Władysław, Korobij Edward, Matuszkiewicz Roman, Piegoń Ludwik, Rumiewicz Albin Michał, Stankowski Marjan, Szmędziuk Jan, Tracz Jarosław.

KLASA V. (30).

A. Abend Samuel, Ast Arnold, Belej Mikołaj, Bieler Joachim, Brauner Izydor, Butyński Leon, Ehrenkranz Majer, Gniewczyński Kazimierz, Góalski Jan, Gross Joachim, **Günsberg Jechiel**, Kahane Jakób, Karpf Mojżesz, Kowal Paweł, Laskowski Stanisław, Perlmann Selig, Radaczyński Tadeusz, Rokicki Stanisław, Sasiadek Stanisław, Speiser Adolf, Szutt Jan, Weinstock Dawid, Włosek Włodzimierz, Wyspiański Tadeusz, Zeller Mayer Samuel

B. Dupla Jan, /1. II. 1928/, Przedzimirski Piotr /10. IX. 1927/, Rychlewski Edmund, /1. II. 1928/, Siekanowicz Jan /6. II. 1928/.

D. Kwarta Władysław.

KLASA VI. (28).

A. Blatt Mojżesz Chaim, Czaplicki Jan Józef, Dick Pejsach, Fuchs Karol, Gębala Stanisław, Kornweitz Gabrjel, Landesberg Jan, Melech Roman, Mokanek Wiktor Edward, Ochs Norbert, Olender Piotr. Rubin Jan Kazimierz, Rutka Witold Bronisław, Scharf Szymon, Schauben Adolf, Schönberg Hirsch Jakób, Speiser Lazar, **Uślip Maks**, Wojciechowski Edward.

B. Ciołko Jan Piotr, /30.II.1928, Jakobiec Kazimierz /4.I.1928.

D. Birnberg Maks, Katz Mojżesz. Mrzygłocki Leon, Stadnik Roman, Teiber Jan, Wojtuś Jan.

KLASA VII. (18¹)

A. Fuchs Chaim Menachem, Günsberg Szymon, Liebergall Leon, Lille Marek, Mauer Fischel, Ornatowski Stanisław Marjan Jan, Rychlewski Kazimierz, Segall Dawid, Sigall Joachim, Springer Maurycy, **Sternschuss Izrael**, Wachmann Sussman, Weinberg Izak. Heller Dozia /prywatystka/.

D. Kinczel Michał, Ochshorn Maurycy, Rosenzweig Markus, Sass Ozjasz, Szczęsny Tadeusz Franciszek.

KLASA VIII. (23).

A. Bleiberg Simon. **Elemer Leon**, Gläsner Rubin, Gross Mojżesz, Gut Józef Antoni, Hofman Elchanan, Katz Sussman, Korobij Tadeusz Alojzy, Kreisberg Ignacy, Kristiampoler Jakób, Landes Józef. Liebergall Samuel, Lifschütz Paweł, **Lomnicki Antoni**, Margulies Herman, Paker Markus Wolf, Petruszka Samson, Pulwer Abraham Mechel, Pytel Józef, Starkschall Józef, Thau Izydor, Weinberg Samuel, Werber Lorenz.

Spis podręczników szk., które będą używane w r. szk. 1928/29

Kl. I.

Rel. rzym.-kat. — Szydelski-Thulie. Opowiadania bibl. katechetyczne Tom I.

Język polski: Balicki J. i Maykowski St., Krajlat dziecińczych. Lehr-Spławiński T. i Kubiński R : Gramatyka jęz. pol.

Język łaciński: Frączkiewicz i Bednarowski, Pierwsza książka łacińska, Sinko, - Gramatyka łacińska.

Historja: Dąbrowski Jan, Opowiadania z dziejów ojczy-
stych, część I.

Geografja: Romer Eug., Geografja.

Przyrodoznawstwo: Dr. Kazimierz Zgórski, Krótki za-
rys budowy i czynności ciała ludzkiego. Nussbaum-Hilarowicz,
Zoologja na klasy niższe, Dr. Józef Rostafiński, Botanika szkolna
na klasy niższe.

Matematyka: Sierzputowski, Arytmetyka, część I.

Klasa II.

Rel. rzym.-kat. Szydelski-Thulje, Opowiadania bibl.-ka-
techetyczne N. Test. T. II.

Język polski : Balicki J. - Maykowski St., Będziem Pola-
kami 1928. Gramatyka jak w kl. I.

Język łaciński: Frączkiewicz i Bednarowski, Druga
książka łacińska. Gramatyka jak w kl. I.

Język niemiecki: Jakóbiec J. i Leonhardt St., Pierwsza
książka do nauki języka niemieckiego.

Historja: Dąbrowski J., Wiadomości z dziejów Polski, T. II.

Geografja : Romer Eug. i M. Polackówna: Pogadanki
krajoznawcze, A. Natkowska: Europa, Geografji szk. część III.

Przyrodoznawstwo: Domaniewski, Pogadanki przy-
rodnicze, część I.

Matematyka: Sierzputowski, Arytmetyka, część III.

Kl. III.

Rel. rzym.-kat. Thulie-Szydelski., Opowiadania bibl.-ka-
techetyczne N. Test. T. III.

Język polski: Reiter M., Czytania polskie, Gramatyka
jak w kl. I.

Język łaciński: Szczepański-Pilch, Ćwiczenia polsko-
łacińskie, Szczepański: Wypisy łacińskie, Gramatyka jak w kl. I.

Język niemiecki: Jakóbiec J. i Leonhardt St., Druga książ-
ka do nauki języka niemieckiego.

Historja: Gebert i Gebertowa, Opow. z dziejów ojczyst.

Geografja: Lubicz-Majewski S., Krótka geografja po-
wszechna Cz. II. Wyd. II.

Przyrodoznawstwo : Zoologja i Botanika jak w klasie I. Żłobicki, Wiadomości z fizyki, Duchowicz-Wiśniowski, Wiadomości z chemji i mineralogji.

Matematyka : Sierzputowski, Arytmetyka część IV.

Klasa IV.

Rel. rzym.-kat. Jougan, Liturgika.

Jęz. polski : Próchnicki i Wojciechowski, Wypisy polskie dla szkół śr., Sienkiewicz, Ogniem i Mieczem, Mickiewicz, Grażyna.

Język łaciński : Szczepański, Wypisy łacińskie (P. Ovidius Naso, Wiązanka wierszy opr. T. Sinko) J. Szczepański-St. Pilch, Cwiczenia polsko-łacińskie, Parandowski : Mitologja, Gramatyka jak w kl. I.

Język grecki : Golias M., Wstępna nauka jęz. greckiego. Fiderer E., Gramatyka jęz. greckiego.

Język niemiecki : Jakóbiec J. i Leonhardt St., Trzecia książka do nauki jęz. niemieckiego.

Historja ; Gebert i Gebertowa, Historja staroż., część I i II.

Geografja : Radliński T., Geografja Rzeczypospolitej Polskiej i Wolnego Miasta Gdańska.

Matematyka : Mihałowicz J., Podręcznik algebry dla klasy IV., A. Łomnicki, Geometria.

Klasa V.

Rel. rzym.-kat. Ks. Gadowski W., Zarys historii kościoła katolickiego część I.

Język polski : Wojciechowski, Wypisy polskie dla szkół średnich, T. V., Mickiewicz, Pan Tadeusz.

Język łaciński : Sallustius Crispus, De coniuratione; Oprac. A. Rapaport, Szczepański J., Wybór mów Cyncerona, część I i II.

Język grecki : Winkowski J. i Taborski J., Ćwiczenia greckie, Wyd. VI. Ksenofont, Wybór z dzieł. Ułożył A. Bednarski. Gramatyka jak w kl. IV.

Język niemiecki : Jakóbiec J. i Leonhardt St., Deutschland und die Deutschen Cz. I. Lorenz L. Gramatyka niemiecka.

Historja : Czesław Nanke: a) Histor. średniowiecznia, b) Wypisy do historii średniowiecznej.

Geografja : T. Radliński, Europa, wyd. VIII.

Matematyka : J. Mihałowicz, Podręcznik algebry dla kl. V, A. Łomnicki, Geometria

Klasa VI.

Rel. rzym.-kat. Ks. Gadowski W., Zarys historii Kościoła katol. część II.

Język polski : Chrzanowski J. i Wojciechowski K., Wypisy polskie; część I wyd. VI.

Język łaciński : Szczepański J., Wybór z pism filoz. Cy-

cerona, Wyd. Ill. Wergiliusz, Wybór z dzieł. Oprac. T. Sinko, Terlikowski F., Życie publ. pryw. i umysł. staroż. Rzymian. Gramatyka i ćwiczenia jak w kl. VII.

Język grecki: Homer; Odyseja w wyborze do użytku gimn. Wyd. St. Witkowski. Homer, Iljada. Oprac. A. Rapaport.

Język niemiecki: Jakóbiec J. i Leonhardt St., Deutschland und die Deutschen, część II., Gramatyka jak w kl. V.

Historja: Czesław Nanke: a) Historja nowożytna, część I. b) Wypisy do nauki historji nowożytnej, część I.

Przyrodoznawstwo: Moycho St. i Zienkowski Fr., Krótki zarys chemji dla szkół średnich, Wiśniowski T. Zasady mineralogji i geologji. Czartkowski, Doświadczenia z fizjol. roślin.

Matematyka: J. Miłułowicz, Podręcznik algebry dla kl. VI. A. Łomnicki, Geometria. Wojtowicz Wł., Tablice mat. fizyczn. czterocyfrowe.

Klasa VII.

Rel. rzym.-kat. Ks. Sieniatycki M. Dogmatyka kat.

Język polski: Kridl M., Literatura polska wieku XIX, część II i III.

Język łaciński: Liwjusz T., Opr. J. K. Jędrzejowski i A. Rapaport. Sinko T., Poezje Horacjusza, wyd. lil. Kultura staroż. Greków i Rzymian i Gramatyka jak w kl. IV.

Język grecki: Platon, Apologja-Laches. Oprac. J. K. Jędrzejowski. Wyd. Ill. przygot. A. Rapaport., Platon, kryton-Rzeczpospolita, opr. J. K. Jędrzejowski-Rapaport.

Język niemiecki: Jakóbiec J., Das Deutschtam, cz. I.

Historja: Zakrzewski St., Historja nowożytna (Historja powsz. T. III).

Przyrodoznawstwo: Domaniewski J., Podręcznik zoologii dla klas wyższych, Wyhowski Wł., Człowiek.

Higjena: Karaffa-Korbut K., Higjena Publiczna.

Matematyka: J. Miłułowicz, Podręcznik algebry dla kl. VII. A. Łomnicki, Geometria część II.

Propedeutyka filozofji: Sośnicki K. Zarys, logiki.

Fizyka: Tomaszewski-Kawecki-Czajkowski., Nauka fiz. cz. I.

Klasa VIII.

Rel rzym.-kat. Ks. Szczeklik K., Etyka katolicka.

Język polski: Kridl M., Literatura polska w XIX w. cz. III.

Język łaciński: Tacyt, Wybór z dzieł. Oprac. St. Pilch, Horacy jak w kl. VII, Wybór pism elegików rzymskich Katulla, Tybulla, wyd. S. Karchut. Kultura staroż. Rzymian i Gramatyka jak w kl. IV.

Język grecki: Oko J., Sofoklesa Antygona i Sofoklesa Edyp w Kolonie. Demosteneas, Wybór mów. Wyd. Wotke i W. Schmidt.

Język niemiecki: Jakóbiec J., Das Deutschtum cz. II.

Historja: Pawłowski-Bystroń-Peretiatkowicz, Polska współczesna.

Matematyka jak w klasie VII.

Propedeuka filozofji: Hoefler Al., Zasady psychologii, Przełożył. Z Zawirski.

Fizyka: Tomaszewski-Kawecki-Czajkowski, Nauka fiz. cz. II.

Tarnopol, 10 czerwca dnia 1928.

Konkurs.

Zarząd Bursy Polskiej im. Maurycego Maciszewskiego w Tarnopolu ul. Lelewela l. 4 ogłasza na rok szkolny 1928/29 konkurs na 70 miejsc wychowanków w bursie. Podania podpisane przez rodziców względnie opiekunów należy wnosić do Zarządu Bursy Polskiej najdalej do 30 czerwca b. r.

Do podania należy dołączyć :

1) ostatnie świadectwo szkolne, 2) zobowiązanie rodziców lub opiekunów, że będą regularnie uiszczać opłatę za syna względnie pupila i to z góry najdalej do 5 każdego miesiąca w wysokości 55 zł. miesięcznie, wzgl. wyżej jeżeli trzeba będzie podwyższyć z powodu wzrostu drożyzny, 3) wpisowe 10 złotych, które będą zwrócone w razie odmownego załatwienia, 4) korespondentkę z dokładnym adresem na odpowiedź.

Podania mogą wnosić uczniowie wszystkich szkół średnich w Tarnopolu, mający przynajmniej dobre zachowanie i postęp dostateczny w nauce. Pierwszeństwo mają w równych warunkach dotychczasowi wychowankowie bursy i uczniowie gimnazjów.

Przyjęci uczniowie mają się zgłosić do bursy w towarzystwie rodziców lub opiekunów najwcześniej dnia 31 sierpnia lub 1 września b. r. i przywieźć ze sobą: 1) żelazne łóżko, 2) siennik z słomą, 3) poduszkę, 4) kołdrę, 5) własny nóż, widelec i łyżkę; nadto w myśl rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 listopada 1927 roku Nr. 1.—20129/27 conajmniej :

1) 2 zmiany bielizny pościelowej, 2) 4 zmiany bielizny osobistej, 3) 4 ręczniki, 4) mydło, 5) grzebień, 6) szczoteczkę i proszek lub pastę do zębów, 7) kubek na wodę do ust, 8) szczoteczkę do paznogi, 9) 2 szczotki i pastę do obuwia, 10) szczotkę do ubrania, 11) pantofle nocne, 12) woreczek na brudną bieliznę.

